

ახალი გენათმეცნიერება

26.04-02.05.2018

№14 (808) ბაზოლის 1998 წლიდან

www.axaliganatleba.ge

გვერდი 6

ქართველი მასწავლებლების თვალთ დანახული სერნი

ჩემი თვალთ ვნახე ქართველი მასწავლებლების რეაქცია – საოცარი ემოცია ჰქონდათ და ამბობდნენ, სულ სხვა სამყაროში მოვხვდითო.

ასეთი სახის ვიზიტები მნიშვნელოვანია იმით, რომ პედაგოგები დავუახლოვოთ თანამედროვე კვლევებს და მოსწავლეებს გაუჩნდეთ ინტერესი საბუნებისმეტყველო საგნებისა და სამეცნიერო კვლევების მიმართ.

ნაზარ მოსულიშვილი

ჩვენი მოვალეობაა, იქ მიღებული ცოდნა და გამოცდილება ქართველ კოლეგებს გავუზიაროთ, თუმცა, პირველ რიგში, სკოლაში და შემდეგ სკოლის გარეთ უნდა გავავრცელოთ თანამედროვე ფიზიკის უახლესი მიღწევები. მოსწავლეებს უნდა გავუძლიეროთ ცნობისმოყვარეობა ფიზიკის მიმართ, იქნებ მეტად დავაინტერესოთ ამ საგნით, ზოგადად, საბუნებისმეტყველო მიმართულებით, რომ შემდეგ პროფესიულ აირჩიონ – თავიანთი მომავალი ფიზიკის და ინჟინერიის დაუკავშირონ. სამზახროდ, ჩვენს ქვეყანაში ეს მიმართულებები ნაკლებად პოპულარულია, მაშინ, როცა მსოფლიო კადრების ნაკლებობას განიცდის.

ციური ხერცილაძე

აქამდე, ყველა გაკვეთილზე, ისედაც მოვეუწოდებდი ჩემს მოსწავლეებს, რომ ფიზიკის, ბიოლოგიისა და ქიმიის გარეშე მომავლის ტექნოლოგიები ვერ იარსებებს. ახლა ეს მოწოდება კიდევ უფრო გაასმაგდა. ასე მგონია, ცერნიდან დაბრუნების შემდეგ გაკვეთილზე რომ შევდივარ, ბავშვები უფრო დაინტერესებულნი არიან. ეს ძალიან მომწონს, რადგან მათი ინტერესი ფიზიკისადმი იზრდება.

თამარ ჭოლაძე

სამოღალო გაკვეთილი

რეპრესიები საქართველოში

გვერდი 10

პროფესია კვალობა

ამჟვეყნად ჩემი კარიერის მწვერვალს კელაგობობა

პროფესიული უნარების გამოცდისთვის მოსამზადებლად

CAVABLARI İLƏ ÖNƏMLİ SUALLAR

მნიშვნელოვანი შეკითხვები კასუსებით

Կարևոր հարցեր պատասխաններով

გვერდი 6

გვერდი 4

ნიუნის თარო

მასწავლებლის ბიბლიოთეკა

პროფესიული უნარები

ტესტები

ტესტების ქრებული მასწავლებლებისთვის პროფესიულ უნარებში

წიგნი მოიცავს ტესტების შესრულების ინსტრუქციას, ტესტებს კასუსებით და ტერმინების განმარტებით ლექსიკონს. ტესტები სრულად მოიცავს საგამოცდლო პროგრამას.

ფასი – 15 ლარი

არაქართულენოვანი სკოლების პელაგობებისთვის

პროფესიული უნარები

Կարևոր հարցեր պատասխანներով

- ✓ იათამსახს მჯედაქ
- ✓ ზარეაგმას ს
- ✓ იათამსახს სისაქეისსერ
- ✓ ზაქეიუსქეიუს
- ✓ შიქესეს
- ✓ იათამსახს ხასმარეიუსსერ

მასწავლებლის ბიბლიოთეკა

ს ი ა ს ლ ე

პროფესიული უნარების გამოცდისთვის მოსამზადებლად, „ახალი განათლების“ წიგნის თარო, 1 მაისიდან, შეეობთ-გაზამთ სავციალურად არაქართულენოვანი სკოლების პელაგობებისთვის, გამოცემულ კრეპულაბს „მნიშვნელოვანი შეკითხვები კასუსებით“.

წიგნის შეკენის მსურველები დაგვიკავშიროთ: 599 88 00 73, 295 80 23

პროფესიული უნარები

Cavablari ilə önəmli suallar

- ✓ Dars mühiti
- ✓ İnkişaf və təlim nəzəriyyələri
- ✓ kommunikasiya
- ✓ motivasiya
- ✓ məktəb müəqilələri

მასწავლებლის ბიბლიოთეკა

ქართველი მასწავლებლების თვალთმინი დასახული სერნი

ლალი ჯელაძე

როგორ იქმნება თანამედროვე და მომავლის ფიზიკა, სწორედ ამ კითხვებზე მიიღეს პასუხი ქართველმა მასწავლებლებმა, რომლებიც, ახლახან, ერთი კვირის განმავლობაში, ევროპის ბირთვული კვლევების ცენტრში (CERN), კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით იმყოფებოდნენ. მათ დაათვალიერეს სამეცნიერო კვლევითი ლაბორატორიები, მოისმინეს ცერნში მოღვაწე ქართველი და უცხოელი მეცნიერების ლექციები თანამედროვე ფიზიკის საკითხებზე და მის როლზე მედიცინის, საინფორმაციო ტექნოლოგიებისა თუ სხვა დარგების განვითარებაში. პედაგოგებს საშუალება ჰქონდათ, გასცნობოდნენ საგანგებოდ მოწვეული სპეციალისტის მიერ წარმოდგენილ თანამედროვე მეთოდოლოგიას ფიზიკის სწავლების საკითხებზე.

ფიზიკის მასწავლებელთა 11-კაციანი ჯგუფი დაბრუნებისთანავე შეუდგა მოსწავლეებისა და კოლეგებისთვის უახლესი ინფორმაციის მიწოდებასა და გამოცდილების გაზიარებას. საკუთარ თავს „ელჩებად“ მოიხსენიებენ და ამბობენ, რომ ვიზიტმა მათ გარკვეული მისია დააკისრა – მოსწავლეებში „არაპოპულარული“ ფიზიკისადმი ინტერესი უნდა გაზარდონ, იქ მიღებულ გამოცდილებას კი „ფასდაუდებელს“ უწოდებენ. ცერნში მიღებულ შთაბეჭდილებებს გვიზიარებენ ფიზიკის მასწავლებლები: **ციური ხურცილაძე** (სამეტრედიის №1 საჯარო სკოლა) და **თამარ ქოლაძე** (წყალტუბოს რაიონის ახალი საყულის საჯარო სკოლა). ევროპის ბირთვული კვლევების ცენტრში მასწავლებლების სტაჟირების გავლის მნიშვნელობაზე კი მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის საბუნებისმეტყველო ლაბორატორიის გამგე, ფიზიკოსი **ნუგზარ მოსულიშვილი** საუბრობს, რომელიც უკვე 12 წელია, ცერნის „ატლას“ ექსპერიმენტის კოლაბორაციის წევრია.

ბატონი ნუგზარი ამბობს, რომ მასწავლებლების იქ გამგზავრებას ბევრი სასარგებლო რამ მოაქვს როგორც მათი მოსწავლეებისთვის, ასევე კოლეგებისთვის, რადგანაც თანამედროვე ფიზიკის შესახებ მიღებულ ინფორმაციას შემდგომ კოლეგებსა და მოსწავლეებს უზიარებენ. მისი აზრით, ასეთი ვიზიტები კიდევ უფრო დიდ მნიშვნელობას იმის გამოც იძენს, რომ სკოლებში თანამედროვე ფიზიკა და ის მნიშვნელოვანი აღმოჩენები და სიახლეები, რაც ბოლო ათწლეულებში მოხდა, თითქმის არ ისწავლება. ბატონი ნუგზარი ცერნში 2006 წლიდან მუშაობს და 2006-2009 წლებში, როცა დეტექტორების ინსტალაცია და ტესტირება მიმდინარეობდა, მუდმივად იქ იმყოფებოდა. ამის შემდეგ კი (რადგან ექსპერიმენტატორის მუდმივად ყოფნა საჭირო არ არის), წელიწადში რამდენიმეჯერ ჩადის, მისი ძირითადი სამსახური კი ივანე ჯავახიშვილის სახელობის უნივერსიტეტი, ამავდროულად, მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრში საბუნებისმეტყველო ლაბორატორიის გამგეა. ამბობს, რომ ევროპის ბირთვული კვლევების ცენტრში ქართველი მასწავლებლების კვალიფიკაციის ამაღლების შესაძლებლობა მნიშვნელოვანია როგორც პედაგოგების, ასევე მოსწავლეებისთვის და შეუფასებელია, ზოგადად, ფიზიკის პოპულარიზაციისა და უახლესი ინფორმაციის მიღების თვალსაზრისით.

ნუგზარ მოსულიშვილი: „ევროპის ბირთვული ფიზიკის ცენტრი გასული საუკუნის შუა წლებში, ქალაქ ვენეციის მახლობლად, შეიქმნა და საფრანგეთის საზღვარზე შეიქმნა. ამჟამად ის, ფაქტობრივად, მსოფლიოს კვლევით ცენტრს წარმოადგენს და მსოფლიოში დღემდე განხორციელებულ

პროექტებს შორის, ყველაზე მასშტაბურია არა მარტო ფიზიკის დარგში. ევროპის ბირთვული კვლევების ცენტრი ევროპის 22 ქვეყნის საკუთრებაა, კვლევის პროცესში მსოფლიოს 80-მდე ქვეყნის 3 ათასი ფიზიკოსია ჩართული, სულ – 7 ათასი თანამშრომელი.

„ვინ ვართ, საიდან მოვედით და საით მივქანებით“, ცერნის კვლევების ძირითადი მიზანი სწორედ ეს არის – შევიცნოთ სამყარო დაბადებიდან დღემდე, თუ როგორი იყო სამყარო მისი წარმოქმნის პირველ მიკროწამებში; როგორ შეიქმნა პირველი ელემენტარული ნაწილაკი, ატომი, მოლეკულა, შემდეგ კი – ვარსკვლავები, პლანეტები და გალაქტიკები; როგორაა მოწყობილი და რა პროცესები მიდის სამყაროს სიღრმეში. ცერნში იქმნება არა მარტო თანამედროვე, არამედ მომავლის ფიზიკა და ტექნოლოგიები, რომლის სიკეთითაც შემდგომში მთელი მსოფლიო უფასოდ სარგებლობს. გარდა სამეცნიერო დანიშნულებისა, არანაკლებ მნიშვნელოვანია ცერნის საგანმანათლებლო პროგრამებიც, რომელშიც მონაწილეობენ სხვადასხვა ქვეყნის მასწავლებლები, სტუდენტები და მოსწავლეები. სწორედ ამ პროგრამის ფარგლებში, წელს, 8-დან 14 აპრილამდე, მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის ორგანიზებით, ცერნში, კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით, გაიგზავნენ საჯარო სკოლების პედაგოგები საქართველოს სხვადასხვა რეგიონებიდან. ასეთი სახის ვიზიტები მნიშვნელოვანია იმით, რომ პედაგოგები დაეუახლოვებიან თანამედროვე კვლევებს და მოსწავლეებს გაუჩინებენ ინტერესი საბუნებისმეტყველო საგნებისა და სამეცნიერო კვლევების მიმართ.

პრაქტიკულად, სკოლებში, კლასიკური ფიზიკის გარდა, თითქმის არ ისწავლება თანამედროვე ფიზიკის ელემენტები. ელემენტარული ნაწილაკებიც კი, რომელიც თითქმის 100 წელია ცნობილია და რომლისგანაც აგებულია მთელი სამყარო, ცოცხალიც და არაცოცხალიც, ძალიან გაკვირვებულად ისწავლება. ამიტომ მნიშვნელოვანია, მასწავლებლებმა თავისი თვალთმინი ნახონ და მიიღონ ინფორმაცია, თუ რა ხდება თანამედროვე ფიზიკაში და არა მარტო ფიზიკაში. მოსწავლეებმა, რომლებიც 5-10 წლის შემდეგ გავლენ ცხოვრების ასპარეზზე და მეცნიერებასა თუ სხვადასხვა პროფესიებში ჩაერთვებიან, უნდა იცოდნენ რასთან მოუწევთ შეხება – მათ აუცილებლად უნდა ჰქონდეთ წარმოდგენა მომავლის ტექნოლოგიებისა და მომავლის ფიზიკაზე. სწორედ ამ საკითხებზე უტარდება მასწავლებლებს ცერნში ლექციები, რომლებსაც როგორც ადგილობრივი ქართველი და უცხოელი, ისე სხვადასხვა ქვეყნიდან მოწვეული სპეციალისტები უკითხავენ.

ჩემი თვალთმინი ვნახე ქართველი მასწავლებლების რეაქცია – საოცარი ემოცია ჰქონდათ და ამბობდნენ, სულ სხვა სამყაროში მოვხვდითო. პედაგოგები, თავისთავად, ყველაფერს ვერ ნახულობენ, რადგან ცერნის ექსპერიმენტების კომპლექსი მინის ქვეშ 100 მეტრის სიღრმეზეა განლაგებული, სადაც დამონტაჟებულია დეტექტორები და ამჟამად მთელი რიგი ექსპერიმენტები მიმდინარეობს. ამიტომ იმ დროს, როცა ჩართულია კოლაიდერი და პროცესი მიმდინარეობს, იქ ჩასვლა უცხო პირებისთვის შეუძლებელია, სპეციალისტებსაც არ უშვებენ, არათუ დამთვალიერებელს. ჩვენ მხოლოდ მაშინ შეგვიძლია ჩასვლა, როცა კოლაიდერი გამორთულია. ამიტომ, მასწავლებლები, ძირითადად, შედაპირზე ნახულობენ ძალიან საინტერესო ექსპერიმენტებს.

მასწავლებლებს უტარდებათ ლექციები თანამედროვე ფიზიკის საკითხებზე და ყურადღება იმაზე მახვილდება, როგორ შეიძლება გამოიყენონ სასწავლო პროცესში. შემდეგ, როცა ბრუნდებიან სკოლებში ატარებენ პრეზენტაციებს, მათი მოსწავლეები კი სხვა ბავშვებისთვის მართავენ პრეზენტაციებს. ეს ერთგვარი გამოცოცხლებაა, მოსწავლეები ინტერესდებიან და დამოუკიდებლად ეძებენ ინფორმაციას თანამედროვე ფიზიკის, ბუნების საინტერესო მოვლენებისა და ობიექტების შესახებ. ფაქტია, რომ ინტერესდებიან და ამაში დიდი წვლილი სწორედ იმ მასწავლებლებს მიუძღვის, რომლებიც ცერნს სტუმრობენ და ექსპერიმენტების თვითმხილველები ხდებიან. როგორც ვთხარით, მინისქვეშ ვერ ჩადიან, მაგრამ შედაპირზეც ძალიან საინტერესო რამ ხდება. მაგალითად, ნახულობენ ანტინეიტრონის ექსპერიმენტს, მაგნიტებს, თუ როგორ ხდება ნაწილაკების აჩქარება, ექსპერიმენტ-

ბის მართვის სისტემას, მათ აჩვენებენ ფილმებს და, მთლიანობაში, ძალიან მდიდარ ინფორმაციას იღებენ. მთავარი მიზანია, ამ მასწავლებლებმა შემდეგ მოსწავლეებს გაუღვიძონ ინტერესი თანამედროვე ფიზიკისადმი. არც დასაშალოა და არც ახალია, რომ საბუნებისმეტყველო საგნები, განსაკუთრებით კი ფიზიკა, არაპოპულარულია ახალგაზრდებში. სიმართლე გითხრათ, როგორც ფიზიკოსს, ძალიან მიკვირს რატომ არ არის პოპულარული ფიზიკა. გარემო რასაც ვუყურებთ და რასთანაც უშუალო შეხება გვაქვს, ეს ხომ ყველაფერი ფიზიკაა. ბუნებრივი ცნობისმოყვარეობაა, ზემოთ ვარსკვლავებს შეხედო და იფიქრო, როგორ არის სამყარო მოწყობილი, ვინ თუ რამ შექმნა, რა კანონზომიერებებია – ეს ყველაფერი ფიზიკასთანაა კავშირში. ბოლო დროს, ისეთი საინტერესო აღმოჩენებია სამყაროში, ცოტა ხნის წინ ფანტასტიკის სფეროდ რომ მოგვეჩვენებოდა.

ცერნში მასწავლებლების ვიზიტების მთავარი მიზანია უახლესი ინფორმაციის ჩამოტანა. რეგიონებში ინტერნეტთან წვდომა ყველა სკოლას და მასწავლებელს არ აქვს, ამიტომ საკუთარი თვალთმინი ნახაჩი გაცილებით უფრო შთაბეჭდავია. ბოლო ათი წლის განმავლობაში ტექნიკა და ტექნოლოგიები საოცარი სისწრაფით ვითარდება, რასაც დიდწილად თანამედროვე ფიზიკის მიღწევები განაპირობებს, მეტიც, იმდენად სწრაფად, რომ უკვე სპეციალისტების ნაკლებობაც კი შეიძინევა – თანამედროვე მთხოვნი მასწავლებელს ძალიან რთულ ამოცანას უყენებს. ცერნში ვიზიტი მათთვის სხვა კუთხითაც ძალიან სასარგებლოა – ლექციები არა მარტო ფიზიკაში ეკითხებათ, არამედ, მაგალითად, რა როლი აქვს ფიზიკას მედიცინაში ან სხვა პროფესიებში. თავისთავად, ყველა მოსწავლე ფიზიკოსი არ გახდება, მაგრამ მათ უნდა იცოდნენ, რამე გამოიყენონ ფიზიკა.

სხირად საშუალო შეხვედრები მაქვს ლაბორატორიაში, სკოლის მასწავლებელი მოჰყავთ და საკუთარი ხელით ატარებენ ექსპერიმენტებს, ვესაუბრები თანამედროვე ფიზიკის საკითხებზე. გაოცებული ვარ ხოლმე, ბავშვები ისეთი ინფორმირებულები არიან და ვფიქრობ, ეს გარკვეულწილად მათი მასწავლებლების ცერნში ვიზიტების დამსახურებაა. მოსწავლეები ისეთ კითხვებს სვამენ, რომ ხანდახან მეც მიჭირს პასუხის გაცემა, მარტო იმას კი არ კითხულობენ, თუ რა არის შავი ხვრელი, უხილავე ენერჯია, ანტიმატერია, პარალელური სამყაროები, მრავალგანზომილებიანი სივრცეები და ბევრი სხვა რამ, არამედ აინტერესებთ როგორ არის მოწყობილი და ფიზიკის რომელი კანონები მუშაობს ან არ მუშაობს იქ.“

ციური ხურცილაძე: „ყოველთვის მქონდა სურვილი, მოვხვედროდიყავი იმ მასწავლებლების სიაში, რომლებიც წელიწადში ერთხელ შენევაში, ცერნში გადიოდნენ ერთკვირიან სტაჟირებას. წელს გამიმართლა და მართლაც აღმოვჩნდი გასამგზავრებელ 11 მასწავლებელს შორის. STEM მიმართულების საგნის პედაგოგები მთელი წლის განმავლობაში გავდიოდით ტრენინგებს, მე სწორედ მათ შორის შერჩეული პედაგოგი ვარ. ძალიან ემოციური იყო, როცა დამირეკეს და მიხვრეს, რომ არჩეული ექვსი პედაგოგიდან ერთ-ერთი მე ვიყავი. რას ველოდი ცერნიდან? პირველ რიგში, ველოდი იმას, რომ ბევრ სიახლეს გავიგებდი იმ ახალი აღმოჩენების შესახებ, რაც ევროპის ბირთვული კვლევების ცენტრის ლაბორატორიაში კეთდება. ვიცოდი, რომ შეხვედრები ქართველ მეცნიერებს და მათთან ურთიერთობა ურთიერთს სარგებელია და მათთან ურთიერთობა არ არის დიდი სკოლის გვლა იქნებოდა. ამის გარდა, ზოგადად, ცერნი ფიზიკოსების მექაა და ძალიან დიდი ინტერესით ველოდი ამ სამყაროში მოხვედრას.“

იქ დაგვხვდნენ ცნობილი ქართველი მეცნიერები – ალექსი მესტირიშვილი, ირაკლი მინაშვილი, ასევე, მონეული მეცნიერები – ვატო ქართველიშვილი (ინგლისიდან) და ირაკლი ლონდაძე (დუბნადან), მათ საინტერესო ლექციები წავიკითხეს ბირთვული კვლევების ლაბორატორიის და იქ მიმდინარე ცდებისა და ექსპერიმენტების შესახებ, გაგვაცნეს ბოლო წლების მიღწევები. ბოლო რამდენიმე წლის განმავლობაში, ცერნს ექვსი ნობელის პრემიის ლაურეატი მეცნიერი ჰყავს, რაც, თავისთავად, დიდი მიღწევაა. სპეციალურად ჩვენთვის ახალგაზრდა მეცნიერმა, ჯეფ ვიენერმა, რომელიც მასწავლებელთა სტაჟირების პროგრამას ხელმძღვანელობს, საინტერესო ლექცია წაიკითხა. დღის პირველ ნახევარში ლექციებს ვისმენდით, შემდეგ კი ვათვალიერებდით ლაბორატორიებს, კომპიუტერულ ოთახებს, გვიჩვენებდნენ ფილმებს ცერნის შესახებ. ერთი ექსპერიმენტი, ელემენტარული ნაწილაკების კვლის დათვალიერებაზე, ჩვენ თვითონ ჩავატარეთ. ამ ინფორმაციის მიღება, საინტერესოსთან ერთად, ძალიან საჭირო და აუცილებელი აღმოჩნდა. აქამდე არაფერი ვიცოდით, მაგალითად, ელემენტარული ნაწილაკების თანამედროვე მიღწევების შესახებ, რომელიც ფართო საზოგადოებისთვის კი არა, მასწავლებლებისთვისაც სიახლეა. სამეცნიერო ლიტერატურა, ძირითადად, უცხოურ ენაზე იბეჭდება და ჩვენთვის ნაკლებად ხელმისაწვდომია, ამიტომ უახლესი ინფორმაციის მიღება ჩვენთვის ძალიან ფასეულია. ბევრი რამ შევიტყვეთ ცერნის ძირითადი დანიშნულების შესახებ, გავიგეთ, როგორ ტარდება ფუნდამენტალური კვლევები მაღალი ენერჯიების ფიზიკაში, ბევრი რამ შევიტყვეთ ინოვაციების და განათლების ხელშეწყობის მიმართულებითაც. საქართველო, 2011 წლის შემდეგ, შეუერთდა იმ საერთაშორისო მასწავლებელთა ჯგუფს, რომლებიც პერიოდულად ჩადიან სტაჟირებაზე. ამ ხნის განმავლობაში, 150-მდე ქართველმა პედაგოგმა გაიარა ცერნში სტაჟირება.

ჩვენი მოვალეობაა, იქ მიღებული ცოდნა და გამოცდილება ქართველ კოლეგებს გავუზიაროთ, თუმცა, პირველ რიგში, სკოლაში და შემდეგ სკოლის გარეთ უნდა გავავრცელოთ თანამედროვე ფიზიკის უახლესი მიღწევები. მოსწავლეებს უნდა გავუძლიეროთ ცნობისმოყვარეობა ფიზიკის მიმართ, იქნებ მეტად დავაინტერესოთ ამ საგნით, ზოგადად, საბუნებისმეტყველო მიმართულებით, რომ შემდეგ პროფესიულად აირჩიონ – თავიანთი მომავალი ფიზიკას და ინჟინერიას დაუკავშირონ. სამწუხაროდ, ჩვენს ქვეყანაში ეს მიმართულებები ნაკლებად პოპულარულია, მაშინ, როცა მსოფლიო კადრების ნაკლებობას განიცდის.

მოვიზახულებთ უახლესი აპარატურით აღჭურვილი კომპიუტერული მართვის ცენტრები, მაგნიტების ლაბორატორია, სადაც ოთხი ექსპერიმენტი ტარდება და ერთ-ერთი აქტიურადაა ჩართული „ატლას“ ჯგუფი, რომელიც ქართველი მეცნიერებიც არიან. ვიყავით ექსპერიმენტის მართვის ცენტრში, გვიჩვენეს 3D ვიდეოფილმი ატლასისა და ნაწილაკების შესახებ, გავიცანით ქართველი მეცნიერების ექსპერიმენტებს. ბუნებრივია, ყველაფერმა უდიდესი შთაბეჭდილება მოახდინა.

სამწუხაროა, რომ სასკოლო ფიზიკა არ გვაძლევს იმის საშუალებას, იქ ნახაჩი სკოლაში გადმოვიტვივოთ და განვხორციელოთ. თუმცა, რა თქმა უნდა, პატარა-პატარა ექსპერიმენტები, რომლებიც იქ ჩავატარებთ სასკოლო ლაბორატორიებშიც შეიძლება განვხორციელოთ, მაგრამ ეს არ არის დიდად ხელშეწყობილი რამ, რაზეც გავკეთებთ ააგებ. ეს ვიზიტი უფრო მეცნიერული მიღწევების გაცნობა, მეცნიერებასთან დაახლოება იყო. რაც შეეხება სასკოლო ფიზიკას, ძირითადად, კლასიკური ფიზიკაა, კვანტურ და ელემენტარული ნაწილაკების ფიზიკას კი სკოლაში ნაკლებად ვასწავლით.

თანამედროვე ფიზიკა, სამწუხაროდ, ეროვნულ სასწავლო გეგმაში შეტანილი არ არის. არასწორია, მხოლოდ ნიუტონის კანონები, ან თუნდაც კლასიკური მექანიკა, ან ელექტროობა ასწავლო. ჩემს მოსწავლეებს ახლაც იმას ვასწავლი, რასაც მე ვსწავლობდი სკოლაში, არადა უკვე 30 წელია, რაც უმაღლესი დავამთავრე. ამ ხნის განმავლობაში დაგროვილი სიახლეები ჯერაც არ ასახულია სახელმძღვანელოებში. თუნდაც ის მეცნიერული აღმოჩენები, რაც მედიცინაში ან ტექნიკაში დაინერგა. ეს სიახლეები სასკოლო პროგ-

პროფესიული განვითარება

რამის ფარგლებს სცილდება. მასწავლებლები აქტიურად ემონაწილეობთ ეროვნული სასწავლო გეგმების განხილვაში და, I-VI კლასების გეგმების განხილვისას, ჩვენი შენიშვნებიც ვაგვზავნეთ. ძალიან კარგია, რომ ეს შენიშვნები გაითვალისწინა განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ, ასევე, აქტიურად ჩავერთეთ საბაზო საფეხურის სასწავლო პროგრამების განხილვაშიც. მაგალითად, VII კლასში, ბუნებისმეტყველების საგნის სახით, ერთად ისწავლებოდა ქიმიის, ფიზიკის და ბიოლოგიის. ჩვენი თხოვნით, საგანი სამად დაიყო. ახლა მუშავდება IX კლასის ფიზიკა და, აქაც ვაქვს მოსაზრებები, რომელსაც ვაფუგზავნით სამინისტროს. მაგრამ ის, რაც ჩვენ ცერნში ვნახეთ – თანამედროვე ფიზიკა – საბაზო საფეხურის ფიზიკასაც სცილდება, საშუალო საფეხურის ფიზიკა და როცა განსახილველად გამოიტანენ ამ საფეხურის სასწავლო გეგმებს, აუცილებლად ჩავერთო, რომ თანამედროვე ფიზიკის მიღწევები შეიტანონ პროგრამაში, რადგან მოსწავლეებმა ეს აუცილებლად უნდა იცოდნენ. ძალიან მარტივი გასაგება – XXI-ე საუკუნეში ბავშვი ვერ შევა იმ ცოდნით, რაც, თუნდაც, მეოცე საუკუნეში ჰქონდა მეცნიერებს, ერთი საუკუნე მეცნიერებისთვის ძალიან დიდი დროა.

ფიზიკა რომ დღეს არაპოპულარულია, ამაში მხოლოდ მასწავლებელს ვერ დავადანაშაულებ. მეოცე საუკუნეში, რომლებიც ძალიან იყვნენ დაინტერესებული ფიზიკით და სწორედ ამ მიმართულებით უნდოდნენ სწავლის გავრძელება, მაგრამ ოჯახის და სოციალური ფონის ზეგავლენით გადაწყვეტილება შეცვალეს, რადგან ფიქრობდნენ, რომ ეს არამომგებიანი საქმეა. მეცნიერებით რომ დასაქმდე, რთული და გრძელი გზა გასავლელი, ქართველებს კი, რაც შეიძლება მოკლე გზის გავლით, საქმის ერთბაშად კეთება გვიყვარს, ამიტომ მიაჩნიათ, რომ მეცნიერებაში წასვლა არასარგებელია. უფრო მეტად ირჩევენ, მაგალითად, ეკონომიკის ფაკულტეტს, რომლის კურსდამთავრებულები იოლად საქმეებიან, ან სამართალმცოდნეობისა და სამედიცინო მიმართულებებს. ახალგაზრდები ხედავენ, რომ ამ ფაკულტეტების დამთავრების შემდეგ, მათი ეკონომიკური მდგომარეობა უფრო სწრაფად უმჯობესდება, შორეული პერსპექტივებიც ცოტა აშინებთ.

ისევე ჩვენს ვიზიტს დაეუბრუნდები და გეტყვით, პირველ რიგში, ცერნმა დამანახა, რომ სხვა კუთხით უნდა ვასწავლო მოსწავლეებს, უფრო ღრმა და შორსმჭვრეტელი მიზნები უნდა დავუზუსტოთ და ამით მეტად დავაინტერესოთ ფიზიკით. ამის გარდა, ეს ვიზიტი იყო ძალიან დიდი ჯილდო არა მხოლოდ ჩემთვის, არამედ თერთმეტივე მასწავლებლისთვის და სტიპენდიის იმისა, რომ უკეთესად ვიმუშაოთ, რაც შეიძლება მეტი ინფორმაცია მივანოდოთ ბავშვებს თანამედროვე ფიზიკისა და მისი მიღწევების შესახებ, რაც, თავისთავად, მეტ შრომას მოითხოვს.“

თამარ ჭელაძე: „ცერნში გამგზავრება ყველაზე დიდი ოცნება იყო და დიდი მადლობა ამისთვის განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს, მასწავლებელთა სახლს, ტრენერებს, რომელთა შეფასებითაც დავიმსახურე იქ წასვლა. ჩემს მოსწავლეებთან უკვე ჩავატარე საინფორმაციო შეხვედრა და დეტალურად ვესაუბრე იმის შესახებ, თუ რა არის ბირთვული კვლევების ცენტრი, რომელიც ორიენტირებულია იმაზე, რომ ყველაფერი შექმნას ხალხისთვის და თანაც უფასოდ. ტექნოლოგიებს რომ არ ჩამორჩეს თანამედროვე მოსახლეობა და განსაკუთრებით ახალგაზრდობა, მასწავლებლებს ელჩების როლი დაგვეკისრა. ჩვენი ვალია, ამ ვიზიტის შემდეგ, მოსწავლეებში ფიზიკის მიმართ ინტერესი აღვირთოთ თუნდაც იმაზე საუბრით, რაც ცერნში ვნახეთ. ნახეთ კი მართლაც ბევრი რამ ვნახეთ და უახლესი ინფორმაცია მივიღეთ. ლექციების გარდა, რომელიც მოვისმინეთ, ლაბორატორიული ცდაც ჩავატარეთ. ამ ცდის წარმატე-

ბით განხორციელება, რა თქმა უნდა, სკოლის პირობებში შეუძლებელია, მაგრამ ვიდეოჩანაწერი იმდენად შთამბეჭდავი და ნათელია, რომ ბავშვები აღფრთოვანებულნი დარჩნენ. VIII კლასში ვუშინ ავხსენი ვაკუუმილი ელექტრობაში, სტატიკური ცნება იმის შესახებ, რომ ბირთვი შედგება პროტონებისა და ნეიტრონებისაგან, მასალა კიდევ უფრო გავამდიდრე იქ მიღებული ცოდნით კვარკების შესახებ. მოსწავლეებს ვაგვაცანი კვარკებთან დაკავშირებული ინფორმაცია და აუფხსენი, რომ პროტონები და ნეიტრონები თვითონ შედგებიან კვარკებისაგან და გლუონებისაგან, ე.ი. პროტონები და ნეიტრონები არ არიან ელემენტარული ნაწილაკები. ვცდილობ, იქ მიღებული ცოდნა და სიახლეები საგაკვეთილო პროცესს დაეუკავშირო. მაგალითად, მე-10 კლასელებთან ვისაუბრე ზეგამტარებზე. ჩვენთვის ცნობილია, რომ სპილენძი ერთ-ერთი საუკეთესო გამტარია, ცერნში კი იყენებენ როგორც იზოლატორს. ჩვენც გვიჩვენეს ნიობიუმის და ტიტანის შენადნობი, რომლისთვისაც სპილენძი იზოლატორია. ამ ინფორმაციით ბავშვები ცოტა არ იყოს შოკირებულნი დარჩნენ. ვიდეოჩანაწერითა და ფოტოებით ვაგვაცანი ეს საინტერესო შენადნობი (ახლა ვისწავლეთ ნახევარგამტარები). ფიზიკით ვაქცეუბლეთ მოსწავლეებში ამ სიახლემ ძალიან დიდი ინტერესი გამოიწვია, შეკითხვებიც დამისვეს.

ბავშვებს უფრო დიდი მოლოდინი გაუჩნდათ ჩემი ცერნში ყოფნის შემდეგ და მეკითხებიან, კიდევ ხომ არ გვექნება შეხვედრა. მომავალი კვირისთვის ისევე დავგეგმე საინფორმაციო შეხვედრები, ყველაფრის ერთად გადაცემას ვერ მოვასწრებ, რადგან ძალიან ბევრი ლექცია მოვისმინეთ ვიზიტის განმავლობაში. ასევე, მონაწილეობა მივიღეთ ლაბორატორიულ სამუშაოებში, დავათვალიერეთ დანადგარები. განსაკუთრებით საინტერესო იყო ანტიწყალბადის ლაბორატორია, სადაც ანტიწყალბადი მიიღება, ეს მეთოდი განსაკუთრებით სწორდება თანამედროვე მედიცინას, ადრონული ლაბორატორიებისთვის. ადრონული თერაპიის საშუალებით სიმსივნური უჯრედების მოწვა ხდება, ამ მეთოდით მკურნალობას, ჩვეულებრივთან შედარებით, ნაკლები უკუჩვენებები აქვს. თავისთავად, ეს ინფორმაცია ჩვენთვისაც ძალიან საინტერესო იყო, მაგრამ განსაკუთრებით საინტერესოა მოსწავლეებისთვის.

აქამდე, ყველა ვაკვეთილზე, ისედაც მოეუწოდებდი ჩემს მოსწავლეებს, რომ ფიზიკის, ბიოლოგიისა და ქიმიის გარეშე მომავლის ტექნოლოგიები ვერ იარსებებს. ახლა ეს მოწოდება კიდევ უფრო გაასამაგდა. ასე მგონია, ცერნიდან დაბრუნების შემდეგ ვაკვეთილზე რომ შევდივარ, ბავშვები უფრო დაინტერესებულნი არიან. ეს ძალიან მომწონს, რადგან მათი ინტერესი ფიზიკისადმი იზრდება.

იმის გარდა, რომ ძალიან დიდი ინფორმაცია მივიღეთ, ჩავინერეთ საიტები, რომლის საშუალებითაც მოსწავლეებს თავად შეუძლიათ დაეუკავშირდნენ ცერნს. ბირთვული კვლევების ცენტრი ახორციელებს როგორც ნაციონალურ, ისე ინტერნაციონალურ პროგრამებს. თუკი მოსწავლეებს გაუჩნდებათ სურვილი, მონაწილეობა მიიღონ ამ პროგრამებში, გახდნენ ცერნის ორკვირიანი ჯგუფის დამსვენებლები და მათთვის სპეციალურად შედგენილი პროგრამების მონაწილეები, შეუძლიათ საკუთარი მონაცემები თავითონ გადაუგზავნონ.

შეხვედრას რაიონის მასწავლებლებისთვისაც ვამზადებ, მინდა იქ მიღებული ცოდნა და ნახატი მათაც ვაფუზიარო. ცერნში ვაგლილი სტაჟირება სასარგებლო უნდა გავხადო არა მხოლოდ ჩემთვის და ჩემი მოსწავლეებისთვის, არამედ კოლეგებისთვისაც. მინდა, მათაც ვუამბო თანამედროვე ფიზიკის იმ სიახლეებზე, რომელიც მეც ახლა შევიტყვე – ნიობიუმის და ტიტანის შენადნობის ან თუნდაც სპილენძის იზოლატორად გამოყენების შესახებ. იქ მიღებულმა გამოცდილებამ, თავისთავად გამიჩინა სურვილი, ყველა ვაკვეთილი უფრო საინტერესო გავხადო თანამედროვე ფიზიკის ელემენტებით და, რაც მთავარია, მომავლის პრობლემებზე ვავთვლო.“

6 წლის განმავლობაში ცერნის ბირთვული კვლევების ევროპულ ცენტრში 100-ზე მეტმა ქართველმა მასწავლებელმა აიმაღლა კვალიფიკაცია, იქ ვიზიტის მთავარი მიზნის მიღწევა – მოსწავლეებისა და კოლეგებისთვის თანამედროვე ფიზიკის შესახებ უახლესი ინფორმაციის გაზიარება რომ ხელშეწყობა, ამაში ჩვენი რესპონდენტების საუბრითაც დარწმუნდებით, ხოლო საკუთარი თვალთ ნახატი ცერნი რომ გაცილებით უფრო შთამბეჭდავი და ფიზიკის პოპულარიზაციისათვის შეუფასებელია, ეს ისედაც ცხადია.

გურამ თავართქილაძის სახელობის თბილისის სასწავლო უნივერსიტეტი
ასხადავს ლია კონკურსს
აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად

ბიზნესისა და სოციალური მეცნიერებების ფაკულტეტი

- ბიზნესის მართვის კათედრა**
  - 1 ასოცირებული პროფესორი
- ჟურნალისტიკის კათედრა**
  - 1 ასოცირებული პროფესორი
- სოციალურ მეცნიერებათა კათედრა**
  - 1 ასოცირებული პროფესორი
- ინფორმატიკის კათედრა**
  - 1 ასოცირებული პროფესორი

საბუთების მიღება ინარმოებს:
2018 წლის 21 მაისიდან 2018 წლის 29 მაისის ჩათვლით, ყოველდღე, შაბათ-კვირის გარდა, 10:00 საათიდან 16 საათამდე.

კონკურსი ჩატარდება 2018 წლის 5 ივნისს.
კონკურსი დასრულდება და საბოლოო შედეგები გამოქვეყნდება 2018 წლის 11 ივნისს.

დაწვრილებით ინფორმაცია შეგიძლიათ იხილოთ უნივერსიტეტის ვებგვერდზე: www.gtuni.edu.ge ან დაგვიკავშირდით შემდეგ ნომრებზე: 2 66 15 12; 2 24 65 90; 2 24 65 91

ამჟვეყნად ჩემი კარიერის მწვერვალში კედგობობგბ

რუბრიკის „პროფესია პედაგოგი“ სტუმარია სუ-რამის №2 სჯგრო სკოლის ისტორიის მასწავლებელი ჯგბ ლგბგკმ, რომლისთვისაც წარგბტგბული, ავტორიტეტული პედაგოგის სხხელის მოსკეჭა იოლი გზა არ არის, მგბრამ ამგბგს, რომ ამ გზაზე ალგბათ უპირგბტგბობგ „შენი, როგორც პედაგოგის, როგორც ადგბინის პიროვნულ თვისგბგბს ემყარგბგ. მასწავლებელს უნდგ პკონდგს უსგგგბისი ცოდნგ, სგჭირო უნგრ-ჩგვგბი დგ ჯგნსგლი დგმოკიდგბულიგბ სგკუთგრი პროფესიისგბი, პირველ რიგში კი, აუცილებელიგ სგმართლიანობგ დგ გგვგბების სიყვარული, მოსწავლე ისგ უნდგ ბიყვარდგს, როგორც სგკუთგრი უპილი“.

ისტორიის მასწავლებლისთვის, 2008 წლიდგნ, ახალი თგვგბდგსგვგლი ვიკიპედიით დგიწყო დგ ამგბგს, რომ იმ დღიდგნ მოყოლებული მოსწავლეგბის ქართული ვიკიპედიით „დგინფიცირგ“. დღემდგ ის უკვე 12 000-ზე მეტი სტგტიის ავტორიგ, სოლო მისგ მოსწავლეგბგ კულტურული მგგკვიდრობის კგბლების უსგგგბს ახეულობით სტგტიგ შექმნგს ქართულ, ინგლისურ დგ აფსგხურ ვიკიპედიებში.

– ჯგბგ, პირველ რიგში, გგგვეცანით...

– მე ჯგბგ ლგბგძე ვარ – მასწავლებელი. დგვიბადე დგ გგვიზარდე ხამურის მუნიციპალიტეტის ერთ პგტარგ, ჩემთვის ძალიან ლგბგზ სოფელ ქემფერში. აქვე დგვასრულე მამინდელი არასრული სგჯგრო სკოლგ დგ სწგვლგ გგნგვგრძე სურამის მეორე სგჯგრო სკოლგში, რომელიც 1994 წელს დგვამთავრე. წილდ მგვდგ ბედნიერგბგ, ორივე სკოლგში მესწავლებინგ. ამყამადგ ჩემს სკოლგში ვმუშგბგ, ვარ ისტორიის უფროსი პედაგოგი დგ მასწავლებელთგ პროფესიული გგნვითარების სქემის ფგსილიტგტორი.

– დგმეთგნმებით ალგბათ, რომ სგქართველოში კგცბები, სხგბდგსხგბ მიზეზით, ნგკლებდგ ირჩევენ მასწავლებლის პროფესიგს. როდის გდგნგვიტე თქვენი პროფესიული ცხოვრების სკოლგსტგნ დგკგვმირებგ დგ რგს ნიშნგს თქვენთვის პროფესიგ მასწავლებელი?

– სკოლგ სგკმოდ მძიმე, 90-იან წლებში დგვასრულე, ამ პერიოდში პედაგოგის პროფესიგ არგბოპულარული კი არგ, პრგკტიკულად არც არსებობდგ, მგგრამ ერთი წამითგც კი არ მიფიქრგ სხგბ პროფესიგზე. 1994 წელს ჩგვბარე ცხინვალის სხხელმწიფო ინსტიტუტის ისტორიის დგუსწრებელ ფგკულტეტზე დგ იმგვე წელს ჩემთვის სკოლის კარიც გგლიო. ეს ის პერიოდგ, როდესგც მამგკგცები ტოტალურად გგრბინ სკოლებიდგნ – არ აქვეთ ხელფგსი, ჰყავთ ოჯგბი დგ ოჯგბის გგდგსარჩენდ სხგბ გზგს მიმართგვენ. მე სწორედ ამ დროს შევედი სკოლის კედლებში. ჩემთვის ჩემი პროფესიგ ყველგფერგ. ეს ის პროფესიგგ, რომელიც ჩემი დგ ჩემშიგ. მქონდგ პერიოდი, როდესგც, დგმგტებით, ყურნალისტურ სგქმიანობგსგც ვენეოდი, მგგრამ მგს მალევე დგვგნებ თგი დგ ისევ იმ სგქმეს დგვებრუნდი, რგსგც დღემდგ ვგგრძელებ. ვფიქრობ, ამქვეყნდ ჩემი კარიერის მწვერვლი პედაგოგობგ, ამ მწვერვალზე აგერ უკვე 24-ე წელიწდგ დგვდგვარ.

– რგ არის იმისთვის სგჭირო, რომ გგხდე წარმგტებულე პედაგოგი, ავტორიტეტე მოიბოვო დგ შეინარჩუნო?

– წარმგტებული, ავტორიტეტული პედაგოგის სხხელის მოხვეჭგ იოლი გზგ არ არის, მგგრამ ამ გზაზე ალგბათ უპირგტესობგ შენი, როგორც პედაგოგის, როგორც ადგმინის პიროვნულ თვისგბებს ემყარებგ. მასწავლებელს უნდგ ჰქონდეს შესგბამისი ცოდნგ, სგჭირო უნგრ-ჩგვგბი დგ ჯგნსგლი დგმო-

კიდებულებგ სგკუთგრი პროფესიისგბი, პირველ რიგში კი, აუცილებელიგ სგმართლიანობგ დგ ბგვგბების სიყვარული, მოსწავლე ისე უნდგ გიყვარდეს, როგორც სგკუთგრი შვილი.

– რგს ითხოვენ თგნამედროვე მოსწავლეები მასწავლებლისგნ, რგ პრობლემებს აწყდებით მოსწავლეებტგნ ურთიერთობისგ, როგორ ახერხებთ პრობლემების დგძღვეგს... დისციპლინის სგკითხი ყოველთვის იყო დგ არის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი, როგორ ფიქრობ – რგტომ?

– თგნამედროვე მოსწავლეების მოთხოვნები სგკმოდ მალგლიგ. მათ კლგსში არგ მხოლოდ მასწავლებელი, არამედ კარგი მეგობარი დგ ცხოვრების გზამკვლევი სჭირდებგთ. როდესგც ხედგ, რომ შენ გარშემო მოსწავლეების მუდმივი კონცენტრგციის ადგილგ, როდესგც მოსწავლეს უზგრგ შენტგნ სგუბარი, როგორგ მისი ინტერესით სგვეთ თვგლები შენკენ მიმართული, ხედებ, რომ ეს სგქმე კარგად გგმოგდის დგ ამით ბედნიერი ხარ. დისციპლინისტგნ დგკგვმირებულე პრობლემები ჩემს მოსწავლეებში, გგკვეთილზე, სგკმოდ დგბგლიგ, ან შეიძლება ითქვგს, არც კი არსებობს. ზოგდდგ, პრობლემგს წარმოდგენს სწგვისგბი დგბგლი მოტივგციგ, რგც ალგბათ, ხშირდ, სგმწუხაროდ, მათი პედაგოგების სწგვის პროცესისგბი არგსწორი დგმოკიდებულებითგ გგმონვეული. იმისთვის, რომ სგგგკვეთილო პროცესი სგინტერესო იყოს, სხგბდგსხგბ ინტერგკტიულ მეთოდებს ვიყენებ, გგრდგ ამისგ, გგკვეთილის მიღმგ, ისინი აქტიურდ მყავს ჩართული არგფორმალურ გგნათლებგში.

– რგმდენდ ხშირგ სკოლგში ბულინგი დგ როგორ აგვარებთ ამ პრობლემგს?

– რეგიონის სკოლებში ბულინგის შედარებით დგბგლი მჩგვენებელიგ, მგგრამ რგც არსებობს, მისი ყურადღების მიღმგ დგტოვებგ დგნგმგულიგ. ჩემი პედაგოგიური პრგკტიკის გგნმგვლობგში მსგგვის პრობლემგ არ ყოფილგ, მგგრამ ბულინგის წინგბდმდეგ სგბრძოლველდ სგსურველიგ, ამგვე დროს – აუცილებელიც, რომ სკოლის თგნამედროველგ გვერდით დგუდგნენ ბგვგბები დგ მათი მშობლები. გარკვეული სირთულეების აღმოჩენის შემთხვევგში კი როგორც მშობლებგ, ასევე სკოლგმ დგბმარებისთვის ფსიკოლოგს უნდგ მიმართოს. ნებისმიერ შემთხვევგში, პრობლემგ აუცილებლდ არგბგბდობრივი გზით უნდგ აღმოიფხვრგს.

– რგ როლი უჭირგვს თქვენთვის, როგორც პედაგოგისთვის თგნამედროვე ტექნოლოგიებს სგკლგსო ოთგბში, რგ მიდგგომებს დგ სტრგტეგიებს იყენებთ?

– თგნამედროვე ტექნოლოგიების გარეშე სკოლგ დგ კლგსი წარმოდგენელიგ. მიუხედავდ იმისგ, რომ არ მგქვს სგშუგლება, ისტორიის კგბინეტში მუდმივდ მქონდეს ლებტოპი, პროექტორი დგ ინტერნეტკგვმირი, მათი გგმოყენების ნგკლებობგს არ გგნვიცდი. ხშირდ სკოლის, ზოგჯერ სგკუთგრი ტექნიკური აღჭურვილობით (ინტერნეტის სგშუგლებით) გგკვეთილზე დოკუმენტური ფილმის გგრკვეული, წინგსწარ შერჩეული მონგკვეთები მიჩვენებგ დგ მერე გგგვირჩევგ. ზოგჯერ კონკრეტულ ისტორიულ პირტგნ დგკგვმირველი სიმღერგც გგგვიუდერებგ გგკვეთილზე, შემგჯგმებლები სგპრეზენტგციო პროგრგმით ჩგმბბარებგ...

ნებისმიერ მოსწავლეს ძალიან უყვარს არგსტგნდარტული დგვგლებები, მათ შორის ჩემს მოსწავლეებგსგც. მეც ამ „სიუსტეს“ სწორი მიმართულებგ მივეცი დგ ჯერ სგცდელდ, შემდეგ კი გგმიზნულდ, შეფგსების კრიტერიუმებზე დგყრდნობით, ვიკიპედიგში სტგტიების წერგ ვთხოვე. მეათე კლგსის ისტორიის ნიგნი, მარტივდ რომ ვთქვგთ, ძალიან უინტერესო აღმოჩნდგ ბგვგბებისთვის, არდგ წინ მთელი სგსწგვლო წელი იყო, რგ უნდგ გგმეკვეთებინგ? ასეთი რგმ მოვიფიქრე: კვირის დგსგწყისში გგნვიხილგვდით ორი გგკვეთილის თემგს, იქიდგნ ენციკლოპედიისგბის აუცილებელ თემებს ავგრჩევდით დგ მოსწავლეებიც ქმნიდნენ ან გგნგვრცობდნენ უკვე არსებულ სტგტიგს ვიკიპედიგში. წინგსწარ გგმზადებულე მქონდგ შეფგსების კრიტერიუმები დგ ნიშნებგსგც ამ კრიტერიუმების მიხედვით ვუნერდი.

– რგმდენდ ახერხებთ პროფესიულ გგნვითარებგს, რომელ სგსწგვლო კონკურსებს, ვორკშოპებს, ტრენინგებს, სემინარებს დგსწრებინგართ?

– 2015 წლიდგნ გგნვერიანებულე ვარ ისტორიის მასწავლებელთგ სგქართველოს ასოციგციგში, ამგსტგნვე ვარ ამ ორგგნიზგციის გგმარტობის წერი. აქტიურდ ვეცნობი გგნათლების სისტემგში, პროფესიული თვგლსგზრისით სგინტერესო, მიმდინარე ცვლილებებს, ვმონგნილგბ ასოციგციის მიერ დგგგემილ სხგბდგსხგბ აქტივობებში დგ ვცდილობ, კოლეგები მუდმივი ინფორმირების ეტგბზე მყავდეს. ვმონგნილგბ კონფერენციებში, 2016 წელს, მომსხენებელი ვიყავი სგგგმგნათლებლო ტექნოლოგიების კონფერენციგზე; 2013 წელს ვმონგნილგბდი სერთგმორისო პროექტში „ზგფხულის აკადემიგ – დემოკრგტიგ სკოლგში“, რომლის ფარგლებშიც, ათი დღის გგნმგვლობგში, პოლონეთში ვიყოფებოდი დგ სხგბდგსხგბ ქვეყნის წარმოდგენლებტგნ ერთდ გგვდიოდი ტრენინგ-კურსს, სგკუთგრ სკოლებში დგბრუნების შემდეგ პროექტების გგნბორციელებისთვის. აღნიშნული კურსის ფარგლებში, სხგბდგსხგბ სგინტერესო აქტივობგ გგვიარეთ. პროექტის „ზგფხულის აკადემიგ – დემოკრგტიგ სკოლგში“ მიზანი იყო, მონგნილე ქვეყნებს შორის დემოკრგტიული მოქგლგქეობის დგ ადგმინის უფლებების სფეროში თგნამშრომლობის გგძლიერებგ, მათი სგუკეთესო პრგკტიკის დგ გგმოცდილების გგზიარების გზით; 2016-17 წლებში, წყნეთსგ დგ გონიოში, ისტორიის მასწავლებელთგ სგქართველოს ასოციგციის დგ აჭარის გგნათლების სგმინისტროს მიერ ორგგნიზებულ ბგნგკებში ვიყავი მინვეული, როგორც ვიკიპედიის მასწავლებელი.

– დგმეთგნმებით, ალგბათ, რომ ქართულ სგგგმგნათლებლო სისტემგში ბევრი პრობლემგ, ერთ-ერთგ სგსწგვლო პროცესში პედაგოგთგ აქტიური მონგნილგობგ. ისინი ნგკლებდ იჩენენ ინიციგტივგს, რომ სგსწგვლო პროცესში თგიოთნვე შეიტგნონ ცვლილებები, გგზარდონ ბგვგბების მონგნილგობგ სხგბდგსხგბ აქტივობების გზით. ამის მიზეზდ, ძალიან ხშირდ, პედაგოგები თგნების არქონგს ან დგბბლ ანგზღურებგს ასახელებენ. როგორ ფიქრობთ, რგ არის ამ პრობლემის რეალური მიზეზი?

პროფესია პედაგოგი

– დიხ, სამწახაროდ, პრობლემები ჩვენშიც ბევრია, მათ ჩამოთვლას აქ არ შევუდგები, მაგრამ ერთს თამამად ვიტყვი: ჭეშმარიტ პედაგოგს მიზნის განხორციელებაში ვერანაირი ფინანსური საკითხი წინ ვერ დაუდგება. კარგად მახსოვს 90-იანი წლების ბოლოს, როგორ მივიტანე სახლიდან სკოლაში ტელევიზორი, რომ მოსწავლეებისთვის საერთაშორისო ორგანიზაციების – გაეროსა და ნატოს – შექმნის შესახებ დოკუმენტური მასალა მეჩვენებინა. მაშინაც მიმუშავია, როცა ხელფასი 3 მლნ. კუპონი იყო და ვმუშაობ ახლა, როგორც უფროსი მასწავლებელი, მაგრამ არასოდეს მიფიქრია, რომ პედაგოგის გააქტიურების საქმეში ფინანსებია მნიშვნელოვანი. 10 ლარს გადაუხდინ თუ 1000 ლარს, ჭეშმარიტ მასწავლებელს ევალება მთავარი – მოსწავლის მუდმივ განვითარებაზე ზრუნვა.

– თავდაპირველად, რამ განაპირობა ვიკიპედიით თქვენი დაინტერესება, ძირითადად, რაზე წერთ, რა იყო პირველი სტატია?

– 2008 წლის თებერვალში გუგლით მოვძებნე ინფორმაცია და ძეხვის პირველ შედეგად სისტემამ ვიკიპედია ამომიგდო, გავეყვი ბმულს და გადავიხედი ძალიან პატარა სტატიაზე, რომლის ქვემოთაც ეწერა, რომ შემქმნელი მისი რედაქტირება. მივეყვი ბმულს და სხვა სამყაროში აღმოვჩნდი – იქ, სადაც უამრავი კვადრატული ფრჩხილი, სისტემური ფრჩხილი და კოდი იყო. 2008 წლის 11 ივნისს დავეგისტირირდი ქართულ ვიკიპედიაში, მას შემდეგ ვწერ ძირითადად ისტორიაზე, გეოგრაფიაზე, იუნესკოს მსოფლიო მემკვიდრეობის ძეგლებზე, საქართველოსა და სხვადასხვა ქვეყნის ეკლესია-მონასტრებზე. ჩემი პირველი სტატია ვიქტორიას ყოფილი კომუნისტური მმართველის, ხო მი მინის შესახებ იყო.

– თქვენი მუშაობიდან ჩანს, როგორც პედაგოგი მუდმივად ცდილობთ, სასწავლო პროცესის დაგეგმვა-მიმდინარეობაში გაზარდოთ მოსწავლის მონაწილეობა და როლი. ამის მაგალითია ის, რომ სურამის სკოლის მოსწავლეებს ქართულენოვანი ვიკიპედიისთვის წერა ასწავლეთ და დავალების სახით ვიკი-სტატიების მომზადებას აძლევთ. რატომ გადაწყვიტეთ, რომ მოსწავლეებისთვის ვიკიპედიისთვის წერა გესწავლებინათ და ამ ეტაპზე, თქვენი და თქვენი მოსწავლეების რამდენი სტატია ვიკიპედიაში განთავსებული?

– რამდენიმე წლის წინ, მეექვსეკლასელ მოსწავლეებს დავავალე კონკრეტული დავალების მოძიება ინტერნეტით. მათი პირველი შეხვედრა ვიკიპედიასთან სწორედ ამ დროს შედგა. კარგად მახსოვს, როგორ გადმოწერეს მთელი ტექსტი და ის მასალა, რომელიც ვიკიპედიაში ჩემი შექმნილი იყო, როგორ წამიკითხეს თავიდან ბოლომდე სულმომუქმელად. იცავი რომ არ განმეორებულყო და მთელი მასალა კვლავ რომ არ გადმოეწერათ, ვასწავლე მოძიებული ინფორმაციის დავალების სახით წარმოდგენა. ამ ამბებიდან ძალიან მალე, შევაპარე, რომ მე თვითონ ვწერდი სტატიებს და რომ ეს ძალიან მარტივი პროცედურა იყო. სამსახურიდან სახლში დაბრუნებულს უკვე რამდენიმე ახალი რეგისტრირებული მომხმარებელი დამხვდა ვიკიპედიაში და მათ შორის რამდენიმე ჩემი მოსწავლე იყო. ასე მოხდა მათი „ინფიცირება“ ქართულენოვანი ვიკიპედიით. შემ-

დეგ სკოლაში შეექმენი ვიკი-კლუბი და პერიოდული გაკვეთილებით, მოსწავლეებს ვიკი-ტექნოლოგიები შევასწავლე.

ამჟამად, 12 000-ზე მეტი სტატია მაქვს დაწერილი, ხოლო ჩემმა მოსწავლეებმა (როგორც სურამის მეორე საჯარო სკოლის, ასევე ისტორიის მასწავლებელთა საქართველოს ასოციაციასთან არსებული „ნორჩ ისტორიკოსთა სკოლის“ მსმენელებმა), მხოლოდ 2017 წლის და 2018 წლის იანვრის განმავლობაში, ქართულ, ინგლისურ და აფხაზურ ვიკიპედიაში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ ავტორთულ სტატიები, შესაბამისად – ქართულ (159 სტატია), ინგლისურ (19 სტატია) და აფხაზურ (18 სტატია) ენებზე; 2018 წლის თებერვალში, მარტსა და აპრილში ორგანიზებული ვიკი-ბანაკების ფარგლებში, ქართულენოვანი ვიკიპედიის სივრცეში განვითავსეთ ჯავის (152 სტატია), ახალგორის (334 სტატია), ცხინვალისა (209 სტატია) და ზნაურის (91 სტატია) მუნიციპალიტეტების კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები.

– რთული იყო სიახლეების დანერგვა, როგორ შეხვდნენ ამ ინიციატივას მოსწავლეები, თქვენი კოლეგები?

– კოლეგები აქტიურად მეხმარებოდნენ, განსაკუთრებით უცხო ენებისა და ქართული ენის მასწავლებლები. პირველ ეტაპზე, მათი დახმარებით ითარგმნებოდა და საენციკლოპედიოდ იმართებოდა სტატიები. რაც შეეხება მოსწავლეებს, კიდევ ერთხელ ვიტყვი, რომ მათ სიახლეები ძალიან მოსწონთ. ჩემი სკოლის სამი, ხულოს მუნიციპალიტეტის ერთი, ხაშურის სკოლის ერთი და თბილისის 10-მდე ვიკიპედიელი მოსწავლე, სხვადასხვა დროს, ვიკი-ბანაკის ზაფხულისა და ზამთრის სეზონებზე, ნაყვანილი მყავდა მეზობელ სომხეთში.

– გაგაცანით თუნდაც რამდენიმე მოსწავლე, რომლებიც ვიკიპედიისთვის წერენ, გაგვიზიარონ შთაბეჭდილებები.

ლიკა ხარაზიშვილი, სსიპ ექვთიმე თაყაიშვილის სახელობის ხაშურის მუნიციპალიტეტის სურამის №2 საჯარო სკოლის XI კლასის მოსწავლე: *„ვიკიპედია ჯაბა მასწავლებელმა გვასწავლა ვიკი-კლუბში, რომელიც მისი ხელმძღვანელობით სკოლაში მოქმედებდა. მეცნიერება ჩემი საყვარელი თემაა და ამჟამად ძირითადად მეცნიერებზე ვწერ. 2016 წელს, ჯაბა მასწავლებელთან ერთად, სომხეთში ვიყავი ერთკვირიან ვიკი-ბანაკში. ძალიან საინტერესო გამოცდილება მივიღე, გაცივანი იქაური ვიკი-მომხმარებლები, ჩემი თანატოლები, რომლებიც ძირითადად სომხეთიდან და ლიბანიდან იყვნენ. სხვათა შორის, იქაც იყო კონკურსი, ვინ მეტ სტატიას დაწერდა და პირველი დღის ლიდერი ვიყავი. ეს კარგად დამამახსოვრდა. 2017 წელს გავიმარჯვე პროექტ ვიკი-გაზაფხულის კონკურსში და მივიღე Amazon-ის სასაჩუქრე ბარათი.“*

ზაურ ცერცვაძე, სსიპ ექვთიმე თაყაიშვილის სახელობის ხაშურის მუნიციპალიტეტის სურამის №2 საჯარო სკოლის XI კლასის მოსწავლე: *„ვიკიპედია მეც ჯაბა მასწავლებლისგან ვისწავლე, მაგრამ ჩემი მიზანი უფრო სპორტზე წერა იყო. პირველი სტატია ფატალ დაუდაზე დავწერე. შემდეგ იყო ვიკი-პროექტები, კერძოდ, გავიმარჯვე ქართულ-ბაშკირული თანამშრომლობის ერთთვიან პროექტში, სადაც პირველი ად-*

გიორგი ავილე და ფასიანი საჩუქრები მივიღე ბაშკირეთიდან და ქართული ვიკიპედიიდან. ასევე, ბაშკირელების მიერ ორგანიზებული პროექტის ქართველ მონაწილეებს შორის, ორჯერ დავიკავე საპრიზო ადგილი და კვლავ ფასიანი პრიზები მივიღე. 2017 წელს, ჯაბა მასწავლებელთან ერთად, წყნეთის ერთკვირიან ბანაკში ვმონაწილეობდი.“

დავით შუბითიძე, სსიპ ექვთიმე თაყაიშვილის სახელობის ხაშურის მუნიციპალიტეტის სურამის №2 საჯარო სკოლის VIII კლასის მოსწავლე: *„ჯაბა მასწავლებელი სულ ერთი წელი ისტორიის გვასწავლის და უკვე მოახერხა ჩემი დაინტერესება, მისი დახმარებით ვისწავლე ვიკიპედიაში მუშაობა და ერთდღიან ვიკი-ბანაკებში ვმონაწილეობ, სტატიებს ვწერ ძირითადად აფხაზეთსა და სამაჩაბლოზე, მათ ისტორიულ ძეგლებზე და ციხესიმაგრეებზე.“*

– ჯაბა, როგორ იყენებთ თავისუფალ დროს და როგორია თქვენი სამომავლო გეგმები?

– დიდი პასუხისმგებლობა XXI საუკუნეში ცხოვრება და უფრო დიდი პასუხისმგებლობა – იყო ამ საუკუნეში მასწავლებელი. დღევანდელი მოსწავლე სხვანაირად აზროვნებს, სხვანაირად ფიქრობს და მისწრაფებებიც სხვანაირი აქვს. თუკი გვინდა, რომ მან ცხოვრებას ფეხის ხმა აუწყოს და ინტერესი არ დაკარგოს სწავლისადმი, მოტივაციის ასამაღლებლად საჭიროა ახალი მეთოდებისა და საშუალებების ძიება.

რა ვაპირებ მომავალში? – მნიშვნელოვანი კითხვაა. XXI საუკუნე ტექნოლოგიების ეპოქაა, მოსწავლეების და პედაგოგების წინაშე მნიშვნელოვანი გამოწვევებია. პირველი ნაბიჯები უკვე გადადგმულია და ვაპირებ, ჩემს მოსწავლეებს Google maps-ზე მუშაობა შევასწავლო და მათ მიერ სამაჩაბლოს და აფხაზეთის (და შემდეგ სხვა რეგიონების) კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ უკვე ატვირთული სტატიების დატანა Google-ის რუკაზე, რაც უმნიშვნელოვანესი ნაბიჯი იქნება მათი სწავლების პროცესში. ამ კუთხით, უკვე ვთანამშრომლობ თბილისის „ევროპულ სკოლასთან“. ვაპირებ და აქაც პირველი ნაბიჯები უკვე გადადგმულია (ექსპონატების ნაწილი მოგროვებული გვაქვს), სკოლის სარდაფის ამჟამად თავისუფალ სივრცეში მხარეთმცოდნეობის მუზეუმი მოვაწყო, რომლის ერთ კუთხე ოკუპაციის თემატიკას დაეთმობა და იქ გადავიტან ამჟამად ისტორიის კაბინეტში თავმოყრილ ექსპონატებს. ერთ კუთხეს ებრაულ-ქართული ურთიერთობების თემატიკას მივუჩენთ, რადგან სურამი ებრაელთა საცხოვრისი იყო. ვფიქრობ, სკოლის ბაზაზე, ვიკიპედიელთა კლუბი გავხსნა, შესაბამისი კომპიუტერული აღჭურვილობით, რომელიც არა მარტო ჩემი სკოლის, არამედ მუნიციპალიტეტის ბავშვებსაც მოემსახურება. თუმცა, ეს ჩემი და სკოლის შესაძლებლობებს აღემატება. იმედია, ამ კუთხით, მეცნატები გამოჩნდებიან და კეთილ საქმეს ბოლომდე მიმაცხადებენ.“

თავისუფალ დროს, ძირითადად, ლაშქრობასა და მოგზაურობას ვუთმობ. განსაკუთრებით მიყვარს მთებში სიარული.

ესაუბრა მაკა ყიფიანი

გამოცდილება

წარუმატებლობის მართვა

როცა ისტორიის და სამოქალაქო განათლების მასწავლებლად დავინწყე მუშაობა, ოცდაათი წლის ვიყავი. პირველი კითხვა, რაც ჩემს თავს დაუფსვი, იყო ის, რისი შეთავაზება შემქმნელი ჩემზე არც თუ ისე უმცროსი ადამიანებისთვის. ამ, ერთი შეხედვით უწყინარმა კითხვამ მოსვენება დამიკარგა და თვითძიების, საკუთარ შინაგან შრეებში ხეტიალისკენ მიბიძგა, რამაც თვალწინ გადამიშალა როგორც ჩემი, ასევე მოსწავლეთა საოცარი შინაგანი სამყარო. მტკიცედ გადავწყვიტე, რომ სწორედ ეს იყო ჩემი შინაგანი მდინარების ძიების გზა და მტკიცე ნაბიჯებით მივეყვი მას.

მაშინ, როცა ჩვენ გარემო გამოდგებით ისმის სიტყვა განათლება, ძალზე იშვიათად თუ ვმსჯელობთ იმაზე, მაინც რას ვგულისხმობთ მასში და რა გვინდა, რომ გადავცეთ მისი სახით ბავშვებს, რა თვისებები ეხმარება ადამიანს ადრეული ასაკიდანვე პიროვნულ ზრდაში და წარმატების მიღწევაში? თანდაყოლილი უნარები თუ ხასიათის თვისებები?

ჩვენ გვასწავლიდნენ, რომ წარმატების მისაღწევად აუცილებლად ყველაფერში გამარჯვება უნდა მოგვეპოვებინა, – იქნებოდა ეს შეჯიბრებები, კონკურსები, ვიქტორინები, ოლიმპიადები თუ სხვა საგანმანათლებლო რბოლანი. ეს კი ყოველთვის ვერ მოიხდენია, შეუძლებელია, ყველგან და ყველაფერში უძლველი იყო, გამარჯვებული ერთია, გამარჯვების მსურველი კი – მრავალი.

ამის ფონზე, მცირედი წარუმატებლობაც კი, იწვევდა ფრუსტრაციას, საკუთარ თავში ჩაკეტვას, ცნობისმოყვარეობის დაქვეითებას. ვიღაცას დაავინჯავს ესწავლებინა ყველაზე მთავარი, ერთი შეხედვით, პარადოქსული მოსაზრება – წარმატებისთვის აუცილებელია დავმარცხდეთ.

დღესაც საკმაო პოპულარობით სარგებლობს ბიჰევიორისტული მიდგომა, რომლის მიხედვითაც, მიიჩნევა, რომ ბავშვები მექანიკური გზით ვითარდებიან და რომ მათი ქცევა განპირობებულია იმ დადებითი თუ უარყოფითი განმტკიცებით, რაც გამოცდილებით დაავაროვებს.

მასწავლებლის თვითმიზანი კი უნდა იყოს შემდეგი: უარყოფითი განმტკიცება იყოს ისეთი ქცევის მასტიმულირებელი, რომელიც ბავშვისთვისაც იქნება წარმატების გასაღები (დავუშვათ, რომ ამ შემთხვევაში წარმატებაა მიზანი, რომლისკენაც ვისწრაფვით). თუ შევცვლით მარცხის შესახებ არსებულ პესიმისტურ შეხედულებას და ოპტიმისტურად განვი-

ხილავთ (არა როგორც მტკივნეულ, დამამცირებელ და გამოუსწორებელ მოვლენას), მაშინ შეიძლება მივიდეთ იმ აზრამდე, რომ თუ ვიცი, როგორ არ უნდა დავმარცხდე, მაშასადამდე ვიცი, როგორ უნდა გავიმარჯვო.

მართალია, ზოგიერთი უნარი ფრიად მექანიკურია – თუ მოსწავლეს დავავალეთ ჰანიბალზე ხუთი წიგნის და სციპიონ აფრიკელზე მხოლოდ ერთი გვერდის ნაკითხვას, ადვილად საფარაუდოა, რომ მას ბევრად მეტი ეცოდინება ჰანიბალზე, ვიდრე სციპიონ აფრიკელზე. მაგრამ როცა საქმე ეხება ადამიანის უფრო ღრმა და ფაქიზი ელემენტების განვითარებას, აქ საქმე გაცვილებით რთულდება. მაგალითად, იმედგაცრუების დაძლევის საათობით ბუჯითად ვარჯიში ვერ მოხერხდება.

ორი ყველაზე მნიშვნელოვანი აღმსარებელი ფუნქცია კოგნიტური მოქნილობა და კოგნიტური თვითკონტროლი გახლავთ. კოგნიტური მოქნილობა გულისხმობს, რომ ადამიანს შეუძლია პრობლემიდან ალტერნატიული გამოსავალი ნახოს; შეუძლია ჩაკეტილი სივრცის გარეთ ხედვა და უცხო ვითარებებში წინააღმდეგობების გადალახვა. კოგნიტური თვითკონტროლი კი ნიშნავს, რომ ადამიანს შეუძლია შეაფერხოს ინსტინქტური ან ჩვეულებითი რეაქცია და ჩაანაცვლოს უფრო ეფექტურიანი, რომელიც ზედამართვ არ ჩანს. თუ ამ ორივე უნარს მთავარი ადგილი უკავია სწავლებაში, მოსწავლე სწავლობს, როგორ დაძლიოს მტკივნეული გამოცდილება და წინააღმდეგობა გაუწიოს ცდუნებას.

საშუალებები, რომელთა წყალობით ვიძინებ ან ვკარგავთ ამ უნარ-ჩვევებს, არც შემთხვევითია და არც უსისტემო. როცა უმართავი იმპულსებით ხართ შეპყრობილი და უარყოფითი ემოციები გონებას გიფანტავთ, ძნელია ანბანის სწავლა, გეომეტრიული ამოცანების ამოხსნა, მნიშვნელოვანი თარიღების დამახსოვრება ისტორიაში და ა.შ.

დღეს, როცა უფრო და უფრო ვუახლოვდები საკუთარ შინაგან „მდინარებას“, მე, როგორც ადამიანი-მასწავლებელი, ვთვლი, რომ ყველაზე მეტ პრობლემებს ვაწყდებოდი ისეთ მოსწავლეებთან, რომელთაც უჭირდათ: თავის მოთოკვა; ვერ უმტკიცებდნენ იმედგაცრუებას; დიდხანს ვერ წყნარდებოდნენ პროვოცირების შემდეგ. ბევრად მარტივად მეჩვენებოდა, დიდხანს შევყოვნებულყავი იმ გაკვეთილზე, რომელიც ვერ გაიგეს, ვიდრე გავმკლავებოდი იმ პრობლემებს, რომელიც დაკავშირებული იყო მათ წარუმატებლობასთან, მარცხთან.

ამაზე ფიქრმა მიმიყვანა საკუთარი, არც თუ ისე შორეული გამოცდილების ანალიზისკენ – ერთხელ, სკოლაში სწავლის პერიოდში, მონაწილეობა მივიღე ხატვის კონკურსში, სადაც ვერც ერთი საპრიზო ადგილი ვერ დავიკავე. მაშინ პირველად დავრჩი სრულიად დაუცველი საკუთარი მარცხის პირისპირ – ოჯახი, სკოლა, მეგობრები – ყველანი მინის სქელი კედლის მიღმა აღმოჩნდნენ და მეჩვენებოდა, რომ ჩემ წინააღმდეგ იყვნენ გაერთიანებული. მას შემდეგ თორმეტი წელი გავიდა, მაგრამ ამ იმედგაცრუების გემოს დღემდე ვგრძნობ. მე არ აღმომაჩნდა არანაირი მექანიზმი, ჩვევა, გამეკონტროლებინა ეს არასასიამოვნო გამოცდილება, რადგან ჩემი ხატვის ნიჭის შესახებ მასწავლებელთა მოლოდინები გადაჭარბებული იყო. ამ შემთხვევის შედეგად განცდილი იმედგაცრუების რეალური ზეგავლენა ჩემს სხეულზე ღრმად, კანქვეშ ჩაინერა.

მაშინ, როცა ჩემი მოსწავლე აღმოჩნდა იმავე მდგომარეობაში, ვიფიქრე, რომ მე ეს უკვე გამოვლინე მქონდა და თუ მე არაფერ შემამეგლა ხელი ამ დროს, ახლა სწორედ ის დრო იყო, სხვას დაეხმარებოდი იმის გაზრებაში, რომ ეს მცირე წარუმატებლობა არაფრის დასასრული არ არის.

და თუ მე დავიჭირე ეს ნამი, გარდატეხის მომენტი, როცა ადრეული ჭრილობები მავნე გადანწყვტილებების მიღების, იმედგაცრუების, ხელის ჩაქნევის, არაცნობისმოყვარეობის მიზეზი ხდება, მაშინ ბავშვებს შესწევთ უნარი ან პოტენციალი მაინც – ხელახლა გაიაზრონ თავიანთი ცხოვრება. მასწავლებელს შეუძლია ის ნამი სხვაგვარი შემობრუნების, გარდატეხის, ძირფსვიანი გარდაქმნის ნამად აქციოს – როცა ახალგაზრდა ადამიანი მოახერხებს, ზურგა აქციოს თითქმის უტყუარ მარცხს და გეზი წარმატებისკენ აიღოს.

და ჩემთვის რომ ეთქვათ, როგორ მასწავლებელს ვისურვებდი, ვიტყვი, რომ, დიხ, ვისურვებდი სწორედ ისეთ მასწავლებელს, რომელიც მასწავლიდა არა გამარჯვებას, არამედ საკუთარი მარცხის მართვას.

დაჯი თოღუა

შუახვეის მუნიციპალიტეტის ცხემლის საჯარო სკოლის ისტორიისა და სამოქალაქო განათლების უფროსი მასწავლებელი, პროგრამის „ასწავლე საქართველოსთვის“ მონაწილე

პიროვნების დაბალება

ჯემალ ქარჩხაძის მოთხრობა „ივის“ მიხედვით

საუკუნეებმა დაგვიტოვა ავადსახსენებელი ბელადებისა და მათ მიერ შექმნილი ტოტალიტარული სახელმწიფოების სახელები. ტოტალიტარიზმისთვის, როგორც პოლიტიკური რეჟიმისთვის, დამახასიათებელია სახელმწიფოს მიერ საზოგადოების ცხოვრების ყველა სფეროში სრული კონტროლისკენ სწრაფვა, დემაგოგიით, ცრუ დაპირებით, ფარისევლობით გავლენის მოხდენა პოლიტიკურად შეუგნებელ მასებზე. ტირანი ბელადები ერთპიროვნულად მართავენ ქვეყანას, კანონი კი არ არის უზენაესი, არამედ მმართველის ნება-სურვილი. მათ მმართველობას, ხშირ შემთხვევაში, იცავს ბრბო, რომელიც წარმოადგენს დიდ უმართავ, გაღიზიანებულ ჯგუფს, რომელში გაერთიანებულ ადამიანებს მძაფრი ემოციური განწყობა და შემოსაზღვრული ფიზიკური სივრცე აქვთ. ტოტალიტარული სახელმწიფოს მსხვერპლი ხდება ისინი, ვინც სხვა ადამიანებისგან განსხვავდებიან ფიზიკური თუ გონებრივი შესაძლებლობებით, დამოუკიდებელი აზროვნებით, პრინციპულობითა და რეალობის ზუსტი აღქმით. ასეთი გამორჩეულობის გამო ისინი ხდებიან ტირანთა მსხვერპლი, თუმცა, ყოველთვის ტოვებენ კვალს, მათ გაკვალულ გზას ვიღაც ახალი მიუყვება, რომელმაც ტირანის თვალეში შემყურე ბრბო თავისკენ უნდა მოატრიალოს და ტირანის წინააღმდეგ მიმართოს. ასე იყო ადამიანის ადამიანად ჩამოყალიბებიდან დღემდე. ეს პროცესი ნისქეილის ბორბალს ჰგავს, რომელიც თავისი ქვის ქვეშ, ხორბლისა და სიმინდის მარცვლების ნაცვლად, სრესს მწერლებს, პოეტებს, ხელოვანებსა და დამოუკიდებლად მოაზროვნე ადამიანებს.

როგორც ნიკოლაი ბერდიაევი წერს: „პიროვნების არსებობა მსხვერპლის გაღებას გულისხმობს, შეუძლებელია პიროვნების არსებობა მსხვერპლებებისა და სიყვარულის გარეშე, სხვისკენ, მეგობრისკენ, საყვარელი ადამიანებისკენ მიმავალი გზის პოვნის გარეშე. თავისი ფასეულობების დამკვიდრებისას პიროვნება გარ-

დაუვალად შეეტაკება საზოგადოებას.“
 ჯემალ ქარჩხაძე, მოთხრობაში „ივი“, უძველეს ადამიანთა ცხოვრების ერთ-ერთ ეპიზოდზე მოგვითხრობს. ნაწარმოებში კარგად ჩანს ტოტალიტარული სახელმწიფოს მახასიათებლები, როგორც ემორჩილება პირველყოფილთა ტომი ბელადის ძალაუფლებას.

ნაწარმოების სათაური „ივი“ გრამატიკულ ენაზე პირის ნაცვალსახელია. ჯემალ ქარჩხაძემ, მოკლე და კონკრეტული სათაურით, ნაწარმოების დასაწყისშივე გააკეთა ერთგვარი მინიშნება, რომ პიროვნება, რომელიც ივია, გამიჯნულია საზოგადოებისგან, იგი სხვაა, გამორჩეულია, სწორედ ამიტომ ეშვება დიდი დაძინების ხახაში. მოთხრობაში კარგად ჩანს, როგორ აშინებთ პირველყოფილებს ივის გამართულობა, სწორედ ეს განსხვავებულობა იწვევს მათ შორის ფარულ კონფლიქტსა და შიშს. „ბელადი ყველაზე მეტად იყო მოხრილი. გრძელი ხელები ლამის მიწაზე დასთრეფდა. შუბლი ვინცრო და ბრტყელი ჰქონდა, კბილები – მრისხანე და დაკრეჭილი“. პირველყოფილების ერთი დიდი, ვეებერთელა თვალი მისჩერებოდა ივის. იგი კი გამოეყო ჯოგს. იმიტომ, რომ მასში გაიღვიძა ადამიანურმა გრძობამ – სიყვარულმა, სილამაზის აღქმისა და განცდის უნარმა. მთავრის შუქით მოხიბლული საბოლოოდ გათავისუფლდა განსხვავებულობის შიშისგან და გამართა ნელში, ხოლო ნის მიმართ განსაკუთრებულმა დამოკიდებულებამ უზიჰდა, ქვიშაში დაეხატა გოგო. ივიაში სიყვარული გრძობამ გააღვიძა ხელოვანი. მან ბელადიც დახატა ქვაზე და ყველას აჩვენა, ბელადი კი შეშინდა და თქვა: „ბელადი ივი არ არის“ და მის სიტყვებს „ცხელი ხიფათის სუნი აუვიდა, ესე ივი ბელადმა ისეთი სიტყვა თქვა, როგორც „ვთქვი და მორჩა“. ივი „თანამოძმეებმა“ უნდა აიყვანონ მალალ მთაზე და დიდი დაძინების ხახაში გადააგდონ. თანამოძმეებს პირობითად უწოდებს მწერალი, რადგან არც ისინი იქცევიან ბელადზე უკეთესად, მათ ხმის ამოღება და ივის დაცვა არ შეუძლიათ. ირგვლივ დუმლია, „მოლოდინის მძაფრი

სუნი“. პირველყოფილებს აინტერესებთ, როგორ გადაეშვება სადღაც უსასრულობაში ზეანეული, ამაღლებული. ისინი მოხრილები არიან, ხელები მიწაზე უწყვიათ, ივი კი გამართულია. რატომ არის სხვანაირი? უკვირთ და მისი განსხვავებულობა არ მოსწონთ, სწორედ ეს არის მიზეზი განაჩენისა. მიდის, მიდის, მიდის მარტო, იქ, სადაც ბოლო ხე დგას. ივიმ უსასრულობაში გადაშვებისას ციკაბო აღმართი უნდა აიაროს, ციკაბო იმიტომ, რომ ციკაბოზე სიარული ძნელია, ისევე, როგორც სიკვდილის მოლოდინი. ის მარტოა, დაუცველია, თვლებდახუჭულია, არ უნდა გაგრძელების დანახვა. მალე ივის კივილი დიდი დაძინების ხახაში იკარგება, „თანამოძმეები“ კი გამარჯვების ყიფინას დასცემენ და გამოქვაბულში ბრუნდებიან. „ის აღარ დაბრუნდება“ – უხარიათ. უკვე ყველა ერთნაირია, ხელებდაშვებული, ბრტყელშუბლა, მათ აღარაფრის ეშინათ, მაგრამ ივის გზის გამგრძელებელი იქვე ახლოსაა, ივის გზის გამგრძელებელი – ზუა, ივი ტოვებს თავის კვალს – სინათლეს.

„ივი პირველი თავისუფალი პიროვნებაა დედამიწაზე, მაგრამ თავისუფალ პიროვნებასთან ერთად ამქვეყნად ჩნდება ტირანიაც, თავისუფლების წინააღმდეგ მიმართული ძალადობაც. სადაც არის ივი, იქ არის ბელადიც და პირიქით, ეს წყვილი მუდმივად თან სდევს კაცობრიობის ისტორიას“ (ვასაძე 2008: 202).

ნონა კევიციანი
 სსიპ ქალაქ თბილისის №190 საჯარო სკოლა,
 უფროსი პედაგოგი

დამონებული ლიტერატურა:
 1. ვასაძე 2006: ვასაძე თ., ქართული ლიტერატურა 10, გამოცემა „ლიტერა“, თბილისი 2006.
 2. ვასაძე 2008: ვასაძე თ., ქართული კრიტიკის სასკოლო ქრესტომათია II, თბილისი 2008.

შოთა რუსთაველის ჰუმანისტური მსოფლმხედველობის სწავლებისათვის

გაკვეთილის ეპიგრაფად გამოვიყენებთ აკადემიკოს ალექსანდრე ბარამიძისა და პროფესორ ელგუჯა ხინთიბიძის სიტყვებს: „რუსთაველის მსოფლმხედველობის საფუძველი ჰუმანიზმია.“

„ვეფხისტყაოსანი“ ქართული ფენომენის უმაღლეს გამოვლინებად რჩება დღევანდელ საქართველოში.

„ვეფხისტყაოსნის“ ტექსტის დამუშავების პერიოდში ისე წარვმართოთ მუშაობა, რომ მოსწავლეებისთვის ნათელი გახდეს, რაში მდგომარეობს რუსთაველის ჰუმანისტური მსოფლმხედველობა. ისინი, ტექსტის შესწავლის კვალდაკვალ, გამოკვეთენ და შემდეგ საუციალოურ გაკვეთილზე მსჯელობენ საკითხებზე:

- რუსთაველის შეხედულება ცხოვრებაზე, ადამიანზე;
- რუსთაველის შეხედულება ზნეობაზე, ეთიკაზე.

საკითხები ჩამოწერილია დაფაზე. ერთი მოსწავლე იწყებს მსჯელობას, განავრცობენ და ახალი მონაცემებით ავსებენ სხვა მოსწავლეები. ყველა საკითხს რეზიუმეს უკეთებს მასწავლებელი.

ზედმეტი არ იქნება, თუ მოსწავლეებს გავაცნობთ გამოჩენილ ადამიანთა გამოხატულებებს:

„რუსთაველის ყურადღების საგანია ადამიანი-ამქვეყნიური გარემო – მატერიალური გარემო.“

ალექსანდრე ბარამიძე

„ადამიანი, მისი ბედი, მისი ცხოვრება – აი, მთავარი თემა ადრეული აღორძინების ამ ჰუმანისტური პოემისა.“

შალვა ნუცუბიძე

„ვეფხისტყაოსანი“ აპოლოგია ადამიანისა.“

ედმონ ჟალუ

„რუსთაველი დგას ამქვეყნიური, რეალური, მატერიალური ცხოვრების ნიადაგზე და შთაბეჭდილებად უმღერის ადამიანსა და ადამიანობას.“

ალექსანდრე ბარამიძე

ტექსტის ცოდნა მოსწავლეებს საშუალებას აძლევს, გააკვირონ, რომ რუსთაველის აზრით, სამყარო შექმნა ღმერთმა და შექმნა იგი ადამიანებისათვის: „შე, ღმერთო ერთო, შენ შექმენ...“, „ჩვე, კაცთა, მოგვცა ქვეყანა...“

იგი „ტურფა საბაღნაროა“, მუდმივ მოძრაობაშია. ადამიანები აკლდებიან და ავსებენ მას, „ივი წავა და სხვა მოვა ტურფასა საბაღნაროსა.“

ცხოვრება ლამაზია, მაგრამ წინააღმდეგობებით, დაბრკოლებებით არის საესე. სატანაც ტრიალებს უთვალავი ფერებით საესე ქვეყანაში, მაგრამ ცხოვრების ცენტრში დგას ადამიანი.

რუსთაველს სწამს ადამიანის ყოვლისშემძლეობა. მთავარია, ადამიანმა არ დაკარგოს იმედი, არ დაემოწონს ბედს, არ შეუდრკეს გაჭირვებას – აი, რუსთაველის დიდაქტიკა და ცხოვრების სიბრძნე.

მოსწავლეები აანალიზებენ აფორიზმებს:

„ბედი, ცდა და გამარჯვება, ღმერთსა უნდა მოცახვებდეს“;
 „არ იცი, ვარდი უეკლოდ არავის მოუკრებიან“;
 „ოდეს ტურფა გაიაფდეს, არღარა ღირს არცა ჩირად“;
 „ტკბილს მწარე ჰპოვებს“;
 „მაშინ ღვინი ამო არის, რა გარღიხდის კაცი ჭირსა“.

არა მზამზარეულად მორთმეული, არამედ ბრძოლით მოპოვებული ცხოვრება მიმზიდველი, „ამო“ – ასეთია რუსთაველის დასკვნა.

შეიძლება ცხოვრებამ დროებით დააძაბუნოს ადამიანი /ტარიელი/, მაგრამ მან სხვები დაინხაროს /ავთანდილი, ფრიდონი/, მხარში ამოუდგნენ და გააღვიძონ ის უდიდესი ძალა, რომელიც მასში /ტარიელი/ ცხოვრებამ მხოლოდ დროებით ჩახშო. ადამიანი ისევ იპოვის ძალას და, მეგობრების დახმარებით, მიაღწევს ბედნიერებას. ასეთია ადამიანური სიკეთის რუსთაველისეული გაგება.

მთავარია, ადამიანი ჭირს გაუმადრდეს /„ჭირსა შიგან გამაგრება ასრე უნდა ვით ქვითკირსა“/, გაჭირვებას არ შეუდრკეს და მოიხმაროს გონება.

მოსწავლეებს გასაანალიზებლად ეძლევათ აფორიზმები:

„ხამს თუ კაცმან გონიერმან ძნელი საქმე მოავაროს“;
 „რა მისჭირდეს, მაშინ უნდა გონებანი გონიერსა“;
 „გული, ცნობა და გონება ერთმანეთზედა ჰკიდა“.

მასწავლებლის დახმარებით მოსწავლეები დასკვნებიან: რუსთაველმა თავისი გმირების ცხოვრების, მოქმედების, საქმიანობის, ბედთან ბრძოლა-ჭიდლის მაგალითზე გვიჩვენა თავისი მსოფლმხედველობის სისწორე – ადამიანი უძლიერესი ქმნილებაა, იგი მოწოდებულია მოქმედების, ბრძოლის, ძიების, სიკეთის სამსახურად.

„ვეფხისტყაოსანი“ არის სამართლიანი ბრძოლისა და სახელოვანი გამარჯვების ჰიმნი.“

ალექსანდრე ბარამიძე

„ეს არის სიბრძნის წიგნი, ადამიანის მართებული ქცევის სახე.“
 ჰერმან ბუდენიგი

რუსთაველი უმღერის მალალ ზნეობრივ მორალს. მისი გმირები მალალი ზნეობის ადამიანები არიან, „ზრდილინი, წყნარნი და ცნობილინი“. მეფე როსტევენი მდაბალი, მორჭმული და განგებინია, თინათინი ზრდილი ასულია მეფისა, თავმდაბალი და მამის პატივისმცემელი.

„მამისა ტახტსა საჯდომად თავი არ ეღირსებოდა“, მამის „სწავლას ბრძნად მოისმინებდა“ და იქმოდა „საქმესა მამისაგან სწავლებულსა“.

ფაქიზია მათი მამაშვილური დამოკიდებულება – „ჩემი ღვინი და ჯავარი, ჩემი სულისა წყალიო“, „შენ, მამისა სიცოცხლეო, თელი ქმუნვა გამიქარვე, გულსა წყლულსა მიწამლეო“.

როსტევეანს ავთანდილი შვილივით ჰყავს გაზრდილი, მაგ-

რამ ავთანდილი საზღვარს არ გადადის, როცა სურს შეედავოს მეფეს, ამიტომ წინასწარ იღებს ნებას, ერთგვარ ზოდომსაც იხდის: „რაცა გკადრო, არ გეწყინოს... არ გამხადო კადნიერად“ და მხოლოდ მეფის ფიცის შემდეგ „ავთანდილ იტყვის: დავიწყო კადრება საუბნარისა“.

რუსთაველის გმირთა საუბარში, ურთიერთმიმართებაში, ერთმანეთთან ურთიერთობაში, დამარცხებულ მტერთან დამოკიდებულებაშიც კი უმაღლესი ზნეობის ადამიანები ჩანან. ისინი უმცროს-უფროსობის და, საერთოდ, ეთიკის ყველა წესის მაქსიმალურად დამცველი არიან.

პოეტი არ ფარავს თავის არასიმპათიურ დამოკიდებულებას უხეში ადამიანებისადმი: „ვინ არის თქვენი ხელმწიფე, ჩვენზედა რა პატრონია?“ – ასეთი უკმეხი პასუხი ძვირად დაუჯდა რამაზ მეფეს.

დაბოლოს, სანიშნო მორალი და მალალი ზნეობაა გამოკვეთილი გმირთა სამიჯნურო დამოკიდებულებაში... დამოკიდებულებაში, რომელიც მეუღლებრივი კავშირით გვირგვინდება; მალალმორალურია ასმათისა და ტარიელის ურთიერთობაც.

მკაცრია რუსთაველი უხეშო სიყვარულის მიმართ, მაგრამ დიდი ჰუმანისტი აქაც კეთილს ამარჯვებინებს. მას უყვარს ადამიანი, ამიტომ თვით უხეშო ქალშიც კი დადებითს ეძებს, მეგობრობის კეთილმა გრძობამ, სიკეთის სამსახურის იშვიათმა სურვილმა, ჩაკლა ფატმანში ავთანდილისადმი ხორციელი ჟინი.

საერთოდ, როგორც მკვლევრები – ნოდარ ნათაძე და სარგის ცაიშვილი – მიუთითებენ, „რუსთაველი ხატავს არა მხოლოდ ისეთად, როგორც ის არის, ფსიქოლოგიურ ნიუანსთა ისეთი მრავალფეროვნებით, რომელიც მას სიყვარულის მხატველ დიად ავტორთა უპირველეს რიგებში აყენებს“.

იხილად გიორგაძე
 ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის სოფელ ქვემო ნატანების საჯარო სკოლის ქართული ენისა და ლიტერატურის უფროსი მასწავლებელი

გამოყენებული ლიტერატურა:
 1. ალექსანდრე ბარამიძე, „რუსთაველი და მისი „ვეფხისტყაოსანი“. 1975წ. თსუ;
 2. რუსთაველი მსოფლიო ლიტერატურაში. ტ. 1976 წელი, ტ. II. 1978 წელი;
 3. ელგუჯა ხინთიბიძე, „როგორ შევისწავლოთ და როგორ ვისწავლოთ რუსთაველი“, კრებული „ქართული ენა და ლიტერატურა“ – ძველი ქართული ლიტერატურა (მასწავლებლის ბიბლიოთეკა). გამოცდების ეროვნული ცენტრი. თბილისი. 2009 წელი;
 3. ნოდარ ნათაძე, სარგის ცაიშვილი, „რუსთაველი და მისი პოემა“, კრებული „ქართული ენა და ლიტერატურა“ – ძველი ქართული ლიტერატურა (მასწავლებლის ბიბლიოთეკა). გამოცდების ეროვნული ცენტრი, თბილისი. 2009 წელი.

კვლევა

კვლევის ანგარიში

ამ სტატიაში განვიხილავთ ჩვენი პედაგოგიური პრაქტიკის კვლევის მოკლე ანგარიშს. დამტკიცებული იქნება ჩვენ მიერ შექმნილი სასწავლო რესურსის ეფექტურობა.

სარგებელი

ეს კვლევა დაეხმარება მათემატიკის მასწავლებელს, უკეთ წარმართოს მათემატიკის ამ ნაწილის სწავლება (მთელი რიცხვების შეკრება). შექმნილი რესურსი იმდენად მარტივია, რომ შეიძლება მე-3 კლასის მოსწავლეებმაც ათვისონ.

კვლევის მეთოდები

დაკვირვებამ აჩვენა, რომ მე-8, მე-9 და მე-10 კლასებში არის მთელი რიცხვების შეკრების დაბალი ცოდნა. ჩავატარე ტესტირება (ტესტი №5, მთელი რიცხვების შეკრება).

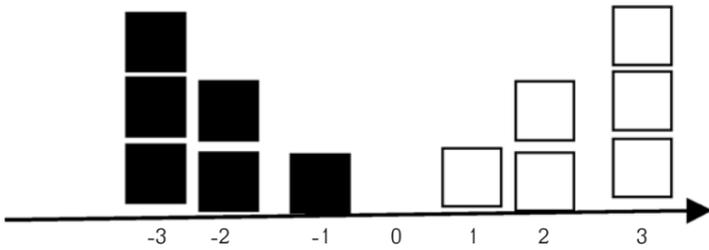
ტესტი №5. გამოთვალეთ: -7+(-8), 10+(-15), 21+(-3), -9+14, 17+(-4), -22+30,... (სულ 10 მაგალითი, დრო - 20 წუთი), შედეგი ასეთია:

Table with 2 columns: კლასი, ტესტი №5, საშუალო ქულა. Rows for classes მე-8, მე-9, მე-10.

ფოკუსჯგუფმა ამ კლასებში აჩვენა, რომ წიგნით ნასწავლი მასალა რთულად გასაგებია. თვალსაჩინოება ვერ უზრუნველყოფს წესების დამახსოვრებას.

ინტერვენცია

დადგა ახალი რესურსის შექმნის აუცილებლობა. შევქმენით მთელი რიცხვების მოდელი: თეთრი და შავი კვადრატები („ახალი განათლება“, №26 (780), 2017 წელი). მივიღეთ ასეთი თვალსაჩინოება:

შექმნილი რესურსით ჩავატარე ტესტირებები (ტესტი №1, №2, №3 და №4). ტესტები შედგენილია მარტივიდან რთულამდე. შედეგი ასეთია:

Table with 5 columns: კლასი, ტესტი №1, ტესტი №2, ტესტი №3, ტესტი №4. Rows for classes მე-3, მე-5, მე-7, მე-8, მე-9, მე-10.

ყველა ეს ტესტი ამოწმებდა ახალი სასწავლო რესურსის ათვისების, ცოდნის დონეს, ახალი სიმბოლოების ოპერირების და მთელ რიცხვებთან დაკავშირების უნარს. თითოეული ტესტი 10 მაგალითისაგან შედგება, დრო - 20 წუთი. მაგალითად,

ტესტი №1. გამოთვალეთ: □ 5 + □ 6, ■ 6 + ■ 4, □ 7 + 0,...

ტესტი №2. იპოვეთ: □ 10 + ■ 15, ■ 26 + □ 20,...

ტესტი №3. დაწერეთ ანალოგიური ტოლობა მთელი რიცხვებით: ■ 9 + □ 3 = ■ 6,...

ტესტი №4. გამოთვალეთ: ■ 5 + ■ 3 და (-5) + (-3), □ 13 + ■ 4 და 13 + (-4),...

ამის შემდეგ ჩავატარე ისევ ტესტირება №5, რომელიც მთელი რიცხვების შეკრების ცოდნას ამოწმებს.

შედეგი ასეთია:

Table with 2 columns: კლასი, ტესტი №5 საშუალო ქულა. Rows for classes მე-3, მე-5, მე-7, მე-8, მე-9, მე-10.

ამის შემდეგ ჩავატარე ფოკუსჯგუფი ყველა ამ კლასში და მივედით იმ აზრამდე, რომ ჩვენ მიერ შექმნილი ახალი სასწავლო რესურსი არის მარტივი, გასაგები და თვალსაჩინო.

კვლევის მიზნები და რეკომენდაციები

კვლევის მთავარი მიზნება ახალი სასწავლო რესურსის დიდი ეფექტურობა - აკადემიური მოსწრება მე-8 კლასში 40%-ით გაიზარდა, მე-9 კლასში - 65%-ით, ხოლო მე-10 კლასში - 54%-ით.

მთავარი რეკომენდაცია:

ძველი სასწავლო რესურსით მთელი რიცხვების სწავლება შეიცვალოს ჩვენ მიერ შექმნილი სასწავლო რესურსით.

ავლიდი ძარჩავა

ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის სოფელ დიდინდის საჯარო სკოლა

სასკოლო აქტივობა

მზეზე გაფენილი ამბები

ოცნებად მქონდა გადაქცეული აფხაზეთზე ღონისძიების მომზადება, ვიდრე სვანეთში ვიყავი, მაგრამ რიგი მიზეზების გამო ვერ მოვახერხე, თუმცა...

ღონისძიება ერთი თვის წინ დაიგეგმა. თავდაპირველად, დინა მირცხულავას წიგნის პრეზენტაცია მინდოდა ფარში და ეკა წულუკიძეს შევეხმიანე, როგორც ლიტკლუბის მფლობელს, უამრავი საინტერესო პროექტის, ღონისძიების ავტორს, წარმატებულ და მრავალი სტუმრის მასპინძელი სკოლის პედაგოგს, რომელიც დაუფიქრებლად დამთანხმდა. მე-რე და მე-რე, მიუხედავად ეკას დაძაბული რეჟიმისა, გზადაგზა ვეხმარებოდი და ახალ-ახალ იდეებს ვუზიარებდით ერთმანეთს. აფხაზეთის თემა, ჩემი ოცნება, სწორედ ეკასა და დინას დევნილობამ დაბადა. კიდევ იმან, რომ აფხაზეთის ომს ფარის საუკეთესო ადამიანები შეენიერნენ მაშინ... და კიდევ იმან, რომ მე და ჩემი მოსწავლეები სემას პროექტის „ფსოუ-ზე არეკლილი ვარსკვლავები“ მონაწილეები ვართ და ვიდუო-ჩანაწერებით მათ ჩართვასაც მოვახერხებდი. ღონისძიების მუსიკალურად გასაფორმებლად იზა ხეცურიანი მოვიწვიე, რომელიც პროექტ „ასწავლე საქართველოსთვის“ მონაწილეა და პარალელურად წინარეხის სკოლაში ასწავლის.

ცრემლიანი დღე იყო, ამინდიც შესაფერი. ერთმანეთს ცვლიდა დინა მირცხულავას, 5 წლის ბავშვის მოგონებები იმ საშინელ და დევნილობის შემდგომ დღეებზე, ლექსები, სიმღერები აფხაზეთის თემაზე. უცრემლოდ ვერ მოვისმინეთ ეკას მოგონება... ემოციები გამოიწვია ჩემი სომეხი მოსწავლეების ვიდუოჩანაწერმა.

აუდიტორიამ ვერც ზურა გურჩიანის წერილი მოისმინა უემოციოდ, ბიჭისა, რომელიც კამანის ბრძოლაში დაიღუპა, მაგრამ მამისადმი მოწერილი წერილი ქართველი ვაჟკაცის ეტალონად შეიძლება ჩაითვალოს.

ღონისძიების დასასრულს დინა მირცხულავას წიგნი „მზეზე გაფენილი ამბები“ გამოვფინეთ და კვლავ ავტორს ვუხმეთ, მოსწავლეებმა მისი მოთხრობები წაიკითხეს.

დღე მაინც მზიარულ და ოპტიმისტურ ნოტაზე დასრულდა, რაშიც წვლილი ფარის სკოლის მოცეკვავეებმა შეიტანეს. აფხაზეთისადმი მიძღვნილი დღე შედგა!

აფხაზეთი და ის ტერიტორიები, რაც წართმეულია, მანამ იქნება ჩვენი ტკივილი, სანამ არ დავბრუნდებით სოხუმში, ცხინვალში... სიმორეს არ შეუშლია ხელი სხვადასხვა კუთხის მოსწავლეების ერთიანობისთვის. კიდევ ერთხელ დავრწმუნდით, რომ შეუძლებელი არაფერია! ჩვენი, პედაგოგების ვალია, ვასწავლოთ მომავალ თაობებს, რომ ეს ტერიტორიები იმ ჩონგურის ჩანყვეტილი სიმები, რომელსაც საქართველო ჰქვია!

ლალი მარბიანი

სსიპ მარნეულის მუნიციპალიტეტის სოფელ ხოჯორნის საჯარო სკოლის პედაგოგი

საოქოლო გაკვეთილი

რეპრესიები საქართველოში

გაკვეთილის თემა: რეპრესიები საქართველოში
კლასი: მეთორმეტე (შესაძლებელია მეცხრე კლასშიც)
საბანი: ისტორია

გაკვეთილის მიზანი:

- საკვებო პროცესში მოსწავლემ უნდა შეძლოს:
- ისტორიული ეპოქის აღქმა და გაანალიზება, წინარე ცოდნის გააქტიურება;
- მსჯელობითა და ავტონომიური დოკუმენტურ მასალებზე დაყრდნობით, სწორი დასკვნების გაკეთება;
- არგუმენტირებული მსჯელობა.
გაკვეთილზე მოსწავლეები განვიტარებენ კვლევით უნარებს, შეძლებენ ინფორმაციის გაფილტვრას და კრიტიკულად შეაფასებენ საკითხზე საკუთარ წარმოდგენებს.
(ე.ს.გ. - ისტ. XII.3. მოსწავლეს შეუძლია XX საუკუნეში მმართველობით სტრუქტურებში მომხდარი ცვლილებების ანალიზი. ისტ. XII.4. მოსწავლეს შეუძლია პოლიტიკური ისტორიის საკითხების კვლევა.)

მედიანობის მიზნები:

- მედიანობის კრიტიკული ანალიზი და სინამდვილის რეპრეზენტაციის შეფასება;
- სხვადასხვა მედიის მიერ გამოქვეყნებული ინფორმაციის სანდოობის ანალიზი და შეფასება;
- მედიის მიერ გამოქვეყნებულ ინფორმაციაში სხვადასხვა პერსპექტივისა და ხედვის იდენტიფიცირება, ანალიზი და განხილვა.

გაკვეთილის შედეგი:

- მოსწავლეების მიერ სხვადასხვა ინფორმაციის სანდოობის ანალიზი და შეფასება, მედიამოტივების ანალიზი და განხილვა.
- გაკვეთილზე (ე.ს.გ.):
- ჯგუფური დისკუსიისას, ისტორიულად, სტალინის მმართველობით სტრუქტურებში მომხდარი ცვლილებების შესახებ მსჯელობა;
- ჯგუფური მუშაობისას სახელმწიფო მოწყობის სისტემების შედარება;
- თანამედროვე საქართველოს სახელმწიფო ინტერესების გამოყოფა;
- უახლოესი პერიოდის ქართველი პოლიტიკური მოღვაწეების მიერ გადადგმული პოლიტიკური ნაბიჯების შესახებ მსჯელობა.

შედეგის მართვა

რეპრესიები - პოლიტიკური ან სავარაუდო მონინალმდევისადმი მიმართული უკანონო ზემოქმედება (სამოქალაქო განათლების ლექსიკონი).

პროპაგანდა - ინფორმაციის მიწოდების ფორმა, რომელიც გულისხმობს ნებისმიერი საკომუნიკაციო ფორმის გეგმაზომიერ გამოყენებას ადამიანთა გონებაზე, ემოციებზე და ქცევაზე ზემოქმედების მიზნით (სამოქალაქო განათლების ლექსიკონი).

გულაგი (რუს. Гулаг, აკრონიმი - Главное управление исправительно-трудовых лагерей и колоний) - შრომით-გამოსასწორებელი ბანაკების და კოლონიების მთავარი სამმართველო. გულაგის სახელით ცნობილია საბჭოთა სადამსჯელო სისტემის ნაწილი, სადაც პატიმრები, სასჯელის მოხდასთან ერთად, იძულებით ასრულებდნენ სხვადასხვა (როგორც წესი ფიზიკურ) სამუშაოს, ხშირად ძალიან ცუდ ან თითქმის გაუსაძლის პირობებში (ვიკიპედია).

ჩეკა (რუს. ЧК - чрезвычайная комиссия) - პირველი საბჭოთა სახელმწიფო უშიშროების სამსახური (ვიკიპედია).

შინსახკომი - შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატი (ვიკიპედია).

სასამართლო ტროიკა - სტალინის დროს შინსახკომში ერთხანს მოქმედებდა სწრაფი სასამართლო, ტროიკა, ანუ სამეული, რომელიც უცებ ასამართლებდა „ხალხის მტრებს“ (აკა მორჩილაძე, http://www.bu.org.ge/x3517?page=4&tab=5).

რესურსები:

- კომპიუტერი, პროექტორი;
- პლაკატები.

მასწავლებლის საკითხავი მასალა

1. პოლიტიკური რეპრესიები საბჭოთა საქართველოში

1920-იან წლებში სტალინი ქვეყნის ერთადერთ ბელადად იქცა, მძლავრი იდეოლოგიური მანქანა ყოველგვარ „ბუროკრატიულ გადმონაშთს“ ებრძოდა, სახელმწიფოებრიობის შემდეგ განმტკიცებისათვის სტალინი ფართომასშტაბიანი რეპრესიები დაიწყო; რეპრესიებს შეეწინააღმდეგა მთელი თაობის ინტელექტუალები. ახალი სოციალური კლასის მხარდაჭერით და უშუალო მონაწილეობით, საზოგადოების ერთი ნაწილის მეორეზე წაყიდვით, საბჭოთა ხელისუფლება თავის სასარგებლოდ აბალანსებდა სოციალურ ძალებს.

ჩვენ გვახსოვს რეპრესიების პირველი ტალღა, რომელიც საქართველოში 1924 წლის აჯანყების ჩახშობის მერე დაიწყო, დასაჯეს აჯანყებულები, მათი ოჯახის წევრები, ეჭვმიტანილები. მეორე ტალღა - მასობრივი რეპრესიებისა იყო 1937-1938 წწ. გაკვეთილის თემა სწორედ მეორე ტალღას ეხება, რომელიც დაკავშირებულია ლავრენტი ბერიას სახელთან. იგი პოლიტიკურ რეპრესიებს მოსკოვში შემუშავებული მეთოდებით ახორციელებდა. 1937-38 წლებში ხორციელდება ფართომასშტაბიანი რეპრესიები, მათ შორის ამ საშინელ პერიოდს ეწინააღმდეგებოდა ადამიანებიც, რომელთაც პოლიტიკასთან არაფერი აკავშირებდათ. რეპრესიები არ იყო ერთგვარადი, პერმანენტულად მიმდინარეობდა.

გაკვეთილი

აქტივობა 1. ეპოქის უკეთესი გასაზრებლად მასწავლებელი მოსწავლეებს 30-იანი წლების ამსახველ ორ პლაკატს აჩვენებს და სთხოვს, შეადარონ ეს პლაკატები ქვემოთ მოყვანილი სქემის მიხედვით.

Table with 2 columns: პლაკატი №1 „სტალინი - ბედნიერი ცხოვრების შუქურა“ and პლაკატი №2 „სტალინი - ადამიანთა ბედის გამგებელი“.

Table with 2 columns: კითხვა and სავარაუდო პასუხი. Contains questions and answers about the first poster.

Table with 2 columns: კითხვები and სავარაუდო პასუხი. Contains questions and answers about the second poster.

პასუხების მოსმენის შემდეგ, მასწავლებელი აჩვენებს მოსწავლეებს დავით კაკაბაძის სურათს (აქტივობა 3.10წთ).

მასწავლებელი აკეთებს მცირე შესავალს, სთხოვს, კარგად დააკვირდნენ სურათს და გამოხატონ საკუთარი მოსაზრება, რას ხედავენ ნახატზე და რისი გადმოცემა სურდა დავით კაკაბაძეს ამ ნახატის საშუალებით.

კითხვა-პასუხის რეჟიმი

Table with 2 columns: კითხვები and სავარაუდო პასუხები. Contains questions and answers about the third poster.

პასუხების მოსმენის შემდეგ მასწავლებელი ეკითხება მოსწავლეებს, რამდენად ახდენს პიროვნულ თავისუფლებას გავლენას ბელადის კულტი? მოსწავლეები მსჯელობენ იმის შესახებ, რომ ბელადი ქვეყანაში არის „გაკერპებული“, მის ნათქვამს ყველა იჯერებს და ის ხალხის ერთგვარი წინამძღოლია.

ამის შემდეგ (აქტივობა 4.10წთ) მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, განვლილი მასალიდან ის ცნობილი ადამიანები გაიხსენონ, რომლებიც „დიდი ტერორის მსხვერპლი“ გახდნენ. მოსწავლეები ჩამოთვლიან, მაგალითად: მიხეილ ჯავახიშვილი, პაოლო იაშვილი, ტიციანი, ევგენი მიქელაძე და ა.შ.

მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, იფიქრონ, რეპრესიების დროს, რატომ „მოიშორა“ თავიდან საბჭოთა რეჟიმმა ეს ადამიანები. მოსწავლეები ხვდებიან, რომ ისინი უსამართლობის მსხვერპლი არიან, მაგრამ უჭირთ დასაბუთება. იმისათვის, რომ მათ უკეთეს გაიზარონ ეს პერიოდი, მასწავლებელი აჩვენებს ნანყვეტს (40:00-დან 44:00 წთ-მდე) კინოფილმიდან „ვალსი პეჩორაზე“ (https://www.youtube.com/watch?v=arLPZhN3Si4).

სამოქალაქო გაკვეთილი

ვიდეოს შინაარსი

რეპრესირება ახალ სოციალურ კლასთა მხარდაჭერითა და უშუალო მონაწილეობით მიმდინარეობდა. ქვეყანაში დაიწყო „ხალხის მტრების“ ძიება, ხელისუფლება მოსახლეობისაგან მოითხოვდა მხარდაჭერას; ვიდეოში გადმოცემულია, როგორ „მოძღვრავს“ ამ იდეოლოგიის ერთ-ერთი გამტარებელი რეპრესირებული ოჯახის წევრს, რატომ უნდა დაემორჩილოს ბელადის ერთპიროვნულ ძალაუფლებას – ასწავლის მოჩილებას, რადგან ურჩობა არ არის მომგებიანი. ბავშვმა უნდა იცოდეს, რომ ბელადს უნდა დაემორჩილოს, ეჭვი არ უნდა გაივლოს გულში, თორემ დასასრული ფატალური იქნება. ბელადის უსიტყვო მორჩილება კი ბედნიერი ცხოვრების საწინდარია. უნდა შეთხზა, დაწეროს, დახატოს, იმუშაოს ბელადის სასარგებლოდ. როდესაც გოგონა რუსთაველის ლექსის თქმას დაიწყებს, იდეოლოგი აჩერებს და შემდეგ ერთად აგრძელებენ სიმღერას ბელადზე.

ვიდეოს შინაარსი

ვიდეოში გადმოცემულია, რეალურ დოკუმენტურ მასალაზე დაყრდნობით, ცნობილი ქართველი რეჟისორის, სანდრო ახმეტელის დაპატიმრებისა და გასამართლების სურათი. თეატრის ხელმძღვანელის დაპატიმრებით იწყება ინტელიგენციის ფართო მასების დაპატიმრება; აღწერილია პიროვნული კონფლიქტი ბერიასთან. რეჟისორი ბერიას არ ემორჩილებოდა, სანდრო ახმეტელი წარადგინეს ბელადის წინაშე, როგორც ანტისაბჭოთა ელემენტი.

მასწავლებელი მოსწავლეებს უსვამს კითხვას: თქვენ გაეცანით ერთი ოჯახის ტრაგედია, რომელიც წარმოდგენილი იყო სტალინურ სიებში. თქვენი აზრით, საჭირო არის თუ არა ყველას ხელმისაწვდომობა მსგავს ინფორმაციებზე? უნდა ვიცოდეთ თუ არა დიდი ტერორის მსხვერპლთა ისტორიები და რას მოგვცემს ჩვენ ეს ცოდნა? მოსწავლეები საუბრობენ, რომ შეუძლიათ ვებგვერდების, პლაკატების და ვიდეორესურსების საშუალებით უკეთ შეაფასონ მე-20 საუკუნის 30-იან წლებში განვითარებული მოვლენები. ასაბუთებენ, რომ ნებისმიერი დოკუმენტის შესწავლისათვის აუცილებელია გაეცნონ სხვადასხვა ისტორიას, შეძლონ ინფორმაციის გაფილტვრა და რეალობის დანახვა. „ერთი ნაკითხვით“ მიღებული შთაბეჭდილება უნდა გადამოწმდეს და ისე დაინეროს რეალური ისტორია. **დავალება:** მასწავლებელი მოსწავლეებს სთხოვს, გაეცნონ ვიდეორესურსს „დიდი ტერორი – ადამიანური ისტორიები“ (<https://www.youtube.com/watch?v=9I-CcUuLeXU>) და ესეს: „იდეოლოგიური რეპრესიები“.

საშუალო განმარტება (10-ქულიანი)

Table with 2 columns: Question (პირობასთან შესაბამისობა, იცავს დროის ლიმიტს, იცავს პირობის შინაარსობრივ მოთხოვნებს, კომუნიკაციური უნარ-ჩვევები, გასაგებად აყალიბებს მოსაზრებას და თანამიმდევრულად ავითარებს, მოჰყავს ადეკვატური არგუმენტები და მაგალითები, გამოაქვს ადეკვატური დასკვნა, ვიზუალური მასალის ადეკვატური აღქმისა და კრიტიკული ანალიზის უნარი, კარიკატურა, ნახატი, ვიდეორესურსი, შემოქმედებითი უნარები, აქვს საინტერესო მოსაზრებები, მოჰყავს ორიგინალური არგუმენტები, მაგალითები, ქულათა მაქსიმალური რაოდენობაა 10 (ქულები მრგვალებდა მთელის სიზუსტით))

მასწავლებელი სთხოვს, კვლავ დაფიქრდნენ მოსწავლეები – რატომ ხდებოდნენ ადამიანები რეპრესირების მსხვერპლი, რატომ აპატიმრებენ ამ ადამიანებს, რას უქმნიან ეს ადამიანები რეალურ სამშრომლებს?!

ამის გასაზრებლად მასწავლებელი, თანამედროვე ტექნოლოგიების დახმარებით (კომპიუტერი, პროექტორი), მოსწავლეებს აჩვენებს ელექტრონულ გვერდს „სტალინური სიები“ (<http://www.nplg.gov.ge/gwdict/index.php?a=list&d=26&t=dict&w1=%E1%83%90>), აკეთებს მხოლოდ მოკლე განმარტებას, რომ აქ განთავსებულია იმ ადამიანთა სია, რომლებიც 1937-38 წლებში გასამართლდნენ.

ამის შემდეგ მასწავლებელი მოსწავლეებს ურიგებს მასალას და განმარტავს, რომ ეს ერთი ოჯახის წევრების – მამა-შვილისთვის გამოტანილი განაჩენია.

მასალები განთავსებულია ლინკებზე:

- 1. <http://www.nplg.gov.ge/gwdict/index.php?a=term&d=26&t=10003>
2. <http://www.nplg.gov.ge/gwdict/index.php?a=term&d=26&t=10001>

სანამ მოსწავლეები იღებენ გადაწყვეტილებას (მუშაობენ), მასწავლებელი ყველას ურიგებს ორი ფერის სტიკერს, შემდეგ შლის ფლიფარტს, რომელზეც მოსწავლეებმა თავისი საკუთარი მოსაზრება სტიკერის საშუალებით უნდა დაადასტურონ (წითელი – მომხრე, ლურჯი – მოწინააღმდეგე).

მოსწავლეები იყოფიან ჯგუფებად (**ატმომობა 2.5წთ**) – მომხრეები და მოწინააღმდეგეები. მუშაობენ ერთად, რათა მოიფიქრონ არგუმენტები, რომლებიც მათ მოსაზრებას დაადასტურებს.

საპარაულო პასუხები

მომხრე: ჩანაწერის მიხედვით ბრალდებულები არიან მოღალატეები და ქვეყნის კეთილდღეობას უქმნიან საფთხებს.

მოწინააღმდეგე: ეს ამბავი შეთხზულია განაჩენის გამოტანთა მიერ, ემსახურება დიდი შიშის გაცენას.

ორივე ჯგუფი ცდილობს საკუთარი მოსაზრების დაცვას, მასწავლებელი მოკლე ინფორმაციას აწვდის მოსწავლეებს.

მასწავლებლის მინი-ლექცია:

სტალინის ბრძანებით, პოლიტიკურ ტერორს ახორციელებდა ჩეკა. საბჭოთა მოქალაქეს ჩეკა ბრალს სდებდა საბოტაჟში, სამშობლოს ღალატში, ჯაშუშობაში და ნამებით აიძულებდა, ეღიარებინა დანაშაული. განაჩენი გამოჰქონდა ე.წ. „ტროიკას“, უსჯიდნენ დახვერტას ან გულაგში გადასახლებას 5-დან 25 წლამდე. ვიდეოში გადმოცემულია, რეალურ დოკუმენტურ მასალაზე დაყრდნობით, ცნობილი ქართველი რეჟისორის, სანდრო ახმეტელის დაპატიმრებისა და გასამართლების სურათი.

იმისათვის, რომ მოსწავლეებმა უკეთ შეძლონ გაანალიზება, მასწავლებელი აჩვენებს ვიდეორესურსს (1937 წელი. მე-6 სერია – 7:35წთ-დან 17:00წთ-მდე). (<https://www.youtube.com/watch?v=hby0nFntqCY>)

ახალი ახგაბი

სასწავლო გარემოს გაუმჯობესება

ახალქალაქის სოფელ კარტიკამის 300-ზე მეტი მოსწავლე უმაღლესი სტანდარტების, თანამედროვე აღჭურვილ სკოლაში გააგრძელებს სწავლას. ათასწლეულის გამოწვევის ფონდის მიერ სრულად რეაბილიტირებული შენობა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის ინიციატივით, თეიმურაზ მურღულიამ, აშშ-ს ელჩის მოვალეობის შემსრულებელმა, ელიზაბეთ რუდმა, და ათასწლეულის გამოწვევის ფონდის დირექტორმა, მაგდა მალრაქემ, გახსნეს.

ამერიკის მთავრობის დაფინანსებით, „ათასწლეულის გამოწვევის ფონდის საქართველოს“ მიერ, უკვე განხორციელდა 33 საჯარო სკოლის სრული რეაბილიტაცია, აქედან 6 – სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში. ამჟამად 28 საჯარო სკოლაში მიმდინარეობს სამუშაოები, 2018 წლის ზაფხულში კიდევ 30-33 საჯარო სკოლის რეაბილიტაცია დაიწყება.

სკოლების რეაბილიტაციის პროექტი ათასწლეულის გამოწვევის კორპორაციის (MCC) მეორე კომპაქტის ფარგლებში ხორციელდება. პროექტის მიზანია საჯარო სკოლების სასწავლო გარემოს გაუმჯობესება, ინფრასტრუქტურის სრული რეაბილიტაცია, თანამედროვე სამეცნიერო ლაბო-

რატორიებით აღჭურვა და მოვლა-პატრონობის სისტემის შემუშავება. 2016-2019 წლებში, საქართველოს რეგიონებში, 90 საჯარო სკოლის რეაბილიტაცია ხორციელდება. საქმიანობის საერთო ბიუჯეტი 54 მილიონ დოლარს შეადგენს.

თეიმურაზ მურღულია, განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის მოადგილე: „ჩვენს ამერიკულ პარტნიორებთან ერთად, სოფელ კარტიკამში, სრულად რეაბილიტირებული სკოლა გავხსენით. საზოგადოებამ ძალიან კარგად იცის, რომ საქართველოს მთავრობის ერთ-ერთი მთავარი პრიორიტეტია უნივერსალურად ხელმისაწვდომი განათლება, რაც ნიშნავს სწავლის შესაძლებლობას საქართველოს აბსოლუტურად ყველა რეგიონში, ყველა სოფელსა და დასახლებაში. შესაბამისად, ჩვენი პოლიტიკა კვლავაც იქნება ახალი სკოლების რეაბილიტაცია, გახსნა, რაც საბოლოოდ ხელს შეუწყობს უკეთეს განათლებას და ღირსეულ დასაქმებას.“

მაგდა მალრაქემ, ათასწლეულის გამოწვევის ფონდ საქართველოს“ დირექტორი: „დღეს გავხსენით კარტიკამის საჯარო სკოლა. აღნიშნულ სარეაბილიტაციო სამუშაოებს ათასწლეულის გამოწვევის ფონდი ახორციელებს. ჯამში, საქართ-

ველოში, ფონდი 100-მდე სკოლის რეაბილიტაციას გეგმავს. სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში უკვე დაეასრულეთ ექვსი საჯარო სკოლის სრული რეაბილიტაცია და ამ რეგიონისთვის გამოყოფილი 3 მილიონი ამერიკული დოლარის გრანტით განხორციელდა საჯარო სკოლების რეაბილიტაცია-აღჭურვა. პარალელურად, მასწავლებლების და სკოლის დირექტორების ტრენინგები მიმდინარეობს. ყველაფერი ეს, საბოლოო ჯამში, ხელს შეუწყობს ზოგადი განათლების ხარისხის განვითარებას.“

ნიმო აბულაძე
ტიციან ტაბიძის სახელობის თბილისის №43 საჯარო სკოლის ისტორიის მასწავლებელი

მასწავლებლის ბიბლიოთეკა

11 ლარი

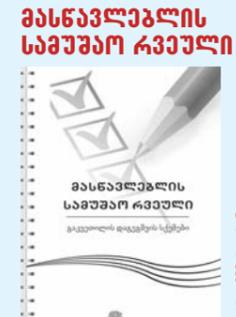
სასწავლო პროექტები ნივთი მრავალფეროვნებაშია და მასწავლებელს, გაეცნოს სხვადასხვა სახეობის პროექტებს...

ქართული I-VI კლასები ნივთი შექმნილია მასწავლებლის პროფესიული განვითარების...

პროფესიული უნარები დახმარება სასწავლო პროცესში...

4 ლარი

6 ლარი

6 ლარი

5.50 ლარი

14 ლარი

6.50 ლარი

მოქალაქეთა საინფორმაციო გამოცდებისთვის

კრებულში შესულია პროგრამით გათვალისწინებული თეორიული მასალა და ტესტები...

თითო კრებულის ფასი - 10.90 ლ

ნაძვირი და მომნიშვნელოვანი ანბანი

სერია შექმნილია I-VI კლასების მოსწავლეებისათვის...

სერიის ფასი - 32.40 ლ

ქართული ენის კრებულები

ეროვნული სასწავლო გეგმით გათვალისწინებული გრამატიკის თეორიული კურსი...

სერიის ფასი 17.70 ლ

„ინტელექტი“ და „არტანუჯი“ გთავაზობთ

15 ლარი

15 ლარი

7 ლარი

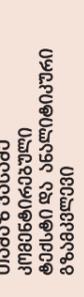
8 ლარი

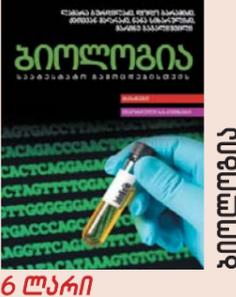
4 ლარი

12 ლარი

თავის ფასი 17.70 ლ

6 ლარი

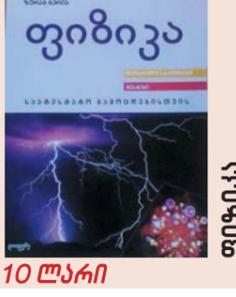
9 ლარი

10 ლარი

10 ლარი

10 ლარი

10 ლარი

10 ლარი

39,90 ლ

ტესტები ქართულ ლიტერატურაში

ნივთი I V-XVIII საუკუნეების მხარეთმცოდნეობა

ნივთი II XIX საუკუნის მხარეთმცოდნეობა

ნივთი III XX საუკუნის მხარეთმცოდნეობა

მიმდებარე - შპს „ახალი განათლება“, ს/კ 202058735, ა/ა GE93LB0113314052305000...

მთავარი რედაქტორი: მარიკა ჩიქოვანი

მისამართი: თბილისი, აკ. წერეთლის გამზ. №126, სართული II, ოთახი №14

ISSN 2233-386X